ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,

ՒԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱՒՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER,** American Bible House, Constantinople.

ՀԻՆ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՐՏ 12, 1910. Ն: 11

ՀԱՐՊԻՑԷ ՆԱԶԸՐԸ ՇԷՎՔԷԹ ՓԱՇԱ

ՏԱԹԻԼԻՑԷ ՆԱԶԸՐԸ ԹԱՂԱԹ ՊԷՑ

ՄԱԼԻՑԷ ՆԱԶԸՐԸ ՀԱՎԻՏ ՊԷՑ

ՄԷՐՈՒՔ ՆԱԶԸՐԸ ԽՄԲՈՒԼՈՒՔ ԷՖԷՆՏԻ

اوەدایر هفتەلق غزتە — درسعادتدە بابل هاوسدە — مدیر مسئول ـ صمویل ق. هاروتیونیان

ՇԷՐԱՆԹ
Մէնհելիայ 40 Ղրչ.
Ամերիկա իշիւն 2 Տօլ.
Ինկլիթէրրա ,, 8 Շիլին
Մէտ. սահիթ ,, 10 Ֆրանգ.
Էլտէն նումախսի 40 փր.
Ի՛մանալ գըյմէթլէրի
մխ՛թեսիվ

ԱԻԵՏԱԲԵՐ
ԷՐՄԷՆԻԱԿԷ
ԳԱԷ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՖԱՔԸ ԻԼԷ ԹԻՒՐՔԱԿԷ
ՀԱՅՖԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ
Միւ՛էլլիֆլէր Հ. Մ. Ալէն
Հ. Ս. Պարնըմ
Ց. Գ. Գրիգորեան
Մ. Միճասեան
Պայպըր Հասւս ,
Տէր ի Սա՛ատէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER
A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S BARNUM
H. K. KRIKORIAN
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10
Single Copy 40 Paras
Advertising rates on application

Պէյ կէօնթէրէլէն էֆէնտիլէր. Բէյօղլուն էֆէնտի ըս-
հոբը։ Միւ՛էլ. հարալամպօս Ի. Պօղոսեանը օղլու։
423 սահիֆէ ։ Ց. Մատթէոսեան մաթպա՛ասընտա
թապ՛ օլունմուշ տըր ։

Արբգեան պիրատէրլէր թիճարէթ վէ գոմիսիօն-
խանէլէրինի Սիրքէճիտէ Բէօփրիւլիւ խանտա 49
նումէրօյա նագլ էթմիշլէր տիր ։

1—5

փետր. 15/28, 1910,

ԱՐԲԱՖԻՅԷ· Էահ միւսլէտ. գինտը.	Լ· օ·	101	27
Շ. Տէմիր եօլ. թահվ.	»	Ֆրգ· 213	87
Ա. Գրէսի Ֆօնսիյէ Լժիսպէրէն	»	320	
Բ. » » »	»	271	50
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէս	»	425	

Մէճիտիյէ	ղրչ·	108	7	Դրըմից ղրչ·	50	
Մէճիտիէ	ղրչ·	100		Լիրա Ինկլիզ »	110	5
Կիւմիւշ ուֆգ·	»	104	35	Կմչ· Ճիթ. ճսը »	59	
Նափօլէօն		87	17	Գարպօն գա՛իմէ	8	59

ԹԻԻԶԱՐԻՅԷ
1910 Մրտ. 5, փետ. 20

Լիրա 100 ղրչ·ատն

Շէէրէ գանթար ղրչ·

Պաղդայ օղդա փրյ·				Թրիէսթէ	128
Անատօլու սէրթ	52½–53			Թրիս· (Ֆիլմք· ճինսի)	118
» Բ.	50–51			Գահվէ 100 օղ· 6–7⅕	լ·
Ոճ չուվալ ղրչ·				Փէյնիճ չուվալը ղրչ·	
Գըրմա պիրինճի	92–96			Մըսըր	88–93
Վարնա	93–95			Բանկօն	117
Մարսիլիա	93–97			Ճաւիօն	140–155
Սբէյս օղդա փր·				Բիլօն ֆր·	48½
Անատօլու Սև	36–37			Կաղ չիֆթ թէհնէ· ղչ·	
« Բ.	35			Բաւս, փիասդամըզիչէն	28
Թունա քիլէ	15½			Թէֆթիխ օղդա ղրչ·	
Ֆասս–լէա 100 օղդա				Էնգլիէ, եօղ·	17½–18
Սէլանիք	230–235			Եհուդ օղդա ղրչ·	
Թրապզօն	190–195			Անատօ· զըրիմա	7¼–7½
Նեհոսպ օղդա փր·				Փասէ· Պլգսիր օղ·	8½–8¾
Պալըքէսիր	65			Ամանա	8–8¼
Պիղա	77–78			Ամֆեա օղդա ղրչ·	
Սիւրիա	65–66			Գօնիա	—
Սասամ օղդա փր				Մալաթիա	—
Մէրսին	110				

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻՂՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՄԱՐՏ 12, 1910. Ն՝ 11

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆՏԱ ՄԷՐՔԱԹԻՊ Ի 'ԱԼԻՑԷ ՎԷ ՏԻՆ
(Ց. Գ. Գ.)

Ինկիլիզ գրալիչասը Հինտիսթանըն հիւքմատրը տէյիւ ի'լան էտիլելիտէն պէրու, Ինկիլիզ հիւքիւմէթի մէմալիք ի մէզքիւրէտ մէսա"իլ ի տինիյէճ քամիլէն պիթարաֆ պիր մէսլէք իթթիխազ էյլէմիչ տիր։ Ինկիլիզ հիւքիւմէթինճէ պու մէսլէք պիր գա'իտէ ի քիւլլիյէ տէրէճէսինտէ գաթ'ի օլուպ, չիմտիյէտէք օնտան գըլ գատար չայմամըշ տըր։ Հինտիսթան էհալիսի միւթ'ատիտ վէ միւխթէլիֆ տինլէրէ թապի' պուլունտուգլարընտան հիւքիւմէթին պու մէսլէյի էն մա'գուլ վէ էն գիյատէ հաքիմանէ պիր մէսլէք օլմուշ, վէ հէր սընդ էհալի թարաֆընտան թագտիր էտիլմիշ տիր։ Հիւքիւմէթին տին խուսուսընտա օլան պու պիթարաֆլըզը Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին տինէ հիւրմէթկէզ պուլունմասը նէթիճէսի "օլմայըպ, ան ճագ իտարէ ի մասլահաթ իչին էլգէմ օլմասընտան նէչ"էթ էթմիշ իտի, գիրա Հինտիսթանըն իլգ Ինկիլիզ հիւքմատրը օլան Վիգթօրիա գրալիչանըն տինտար վէ ճիտատի պիր Խրիսթիյան օլտուգը հէմ Հինտիսթան էհալիսինէ մա'լիւմ իտի, հէմ տէ պու չէյ թապ'էն տինէ հիւրմէթ էտէն մէզքիւր էհալինին գրալիչայա գարշը հիւրմէթ հիսսինի պէյլէմէյէրինէ պատի օլմուշ իտի։

Ինկիլիզ հիւքիւմէթի Հինտիսթան էհալիսինին թա'լիմ ու թէրպիյէսինի թէ"մին էթմէկ իչին մէքքաթիպ ի 'ալիյէ աչմազա պաչլատըզընտա, տին խուսուսընտա 'այնի պիթարաֆ մէսլէյի մէ'արիֆ տա'իրէսինտէ տէ թա'գըպ էյլէտիյինտէն, մէքթէպլէրտէ տին թա'լիմինի գաթ'իյէն եասագ էյլէսի։ Վագ'ա հիւքիւմէթ մէմլէքէթտէ պուլունան հէր սընդ էհալինին քէնտիլէրէ մախսուս մէքթէպլէրինտէ տին թա'լիմ էթմէկլէրինի թէճվիզ վէ թէշվիզ էյլէտի, հաթթա պու նէվ' մի"էսէսէլէրէ մու'ավէնէթ ի նագտիյէտէ պուլունտուգ խսկ տէ, հիւքիւմէթ մէքթէպլէրինտէ տինի թա'լիմէ գաթ'իյէն մի"սա'ատէ էյլէմէտի։ Վէ մէմլէքէթինին էն եիւքսէք մէքթէպլէրինին տէ հիւքիւմէթ մէքթէպլէրի օլաճաղը թապի'ի իտի։ Շու հալտէ Հինտիսթանըն մէքտաթիպ ի 'ալիյէսինտէ պուլունան հէր սընդ թալէպէ, Մի"սալիման, Փուրթիէրէսթ կա Խըրիսթիյան օլաուն, ճիւմլէսի տէ տինի թա'լիմտէն մահրում պուլունտուգլար։

Վագ'ա պիր մու'ալիմին տին խուսուսընտա պիթարաֆ պուլունմասը եինէ տէ հայաթընտա տինին էսասլարընը կէօսթէրմէսի գապիլ իսկ տէ, Հինտիսթանտաքի հիւքիւմէթ մէքթէպլէրինին մու'ալիմլէրի տա"իմա էօյլէ օլմատըլար, անճագ օնլար եավաչ եավաչ տինճէ պիդայէթզը հաթթա տինէ խուսուսումէթ կէօսթէրմէքտէ պուլունտուգլար։ Տիկէր թարաֆտան 'ալի տէրէճէտէն թա'լիմ ու թէրպիյէ ալան թալէպէ պու պիթարաֆլըզ թէ"սիրի թահթընտա տինսիզլիյէ տիւշմէքտէ օլտուգլար։ Պու հալըն կէրէք թալէպէնին կէրէք 'ումումի էհալինին ախլագը իւզէրինէ պիր սու"ի թէ"սիրի օլաուս։ Վէ թապ'էն տինէ մէյյալ պուլունան Հինտիսթան էհալիսի քէնտի էվլատլարընըն արասընտա տինսիզլիյին թա'միմ էթտիյինի կէօրէրէք տիւչար ը էնտիչէ օլտուգլար։

Պու մու'ալիրը նէթիճէլէրի կէօրէն միւթէֆէքքիր էհալի, Ինկիլիզ հիւքիւմէթինինն նազարը տիդգաթընը պու մու'հիմմ մէս"էլէյէ ճէլպ ու տա'վէթ էթմէկը իչին, պու եապընլարտա վալինին հուզուրունա հէյ"էթ ի մախսուսէլէր կէօնտէրմիչլեր տիր։ Փուրթիէրէսթ Հինտիլէրին կէօնտէրտիյի հէյ"էթ վա-

լեյէ խթթապէն «Պիզ պիւթիւն Հինտիսթան էհալիսինի բուհանի վէ տինի պիր թա՛լիմ ու թէրպիյէ իլէ հագիգաթէն միւթթէհիա վէ տինի պիր միլլէթ եափմագ իչիւն չալըշըր, վէ պիւթիւն Հինտ էհալիսինին ուլանմագատա օլան հայաթընը իրչատ էտեր իքէն, սիզին տէ տա՞իրէ ի իգթիսարընըզատա պուլունան հէր պիր վասըթա իլէ պիզէ մու՛ավէնէթ էթմէնիզի թէմէննի էտէրիզ» տէմիչլէր տիր։ Միւսլիման էհալիտէն հէյ՛էթ ի մուրախախասէ վէ սա՞իր զէվաթ ը միւ՛թէպէրէ տախի 'այնի թալէպտէ պուլունմըչլար տըր։ Պունլար քէնտի թէ-'ալիւգաթլարընատան օլան նիչէ թալէպէնին պուեհիզտէն մատաի վէ մա՛նէվի խարապիյէթէ տիւչար օլտուգլարընը զիքր էյլէմիչլէր, վէ հիւքիւմէթին ուէմուր ը իտարէ ի սիյասիյէտէ տինճէ պիթարաֆլըզընը Թահսին իլէ պէրապէր էմր ի մէ'արիֆաէ ֆարգլը մէալէք իթթիֆագընըն լուզուլմունատան պահս էյլէմիչլէր տիր։

Սըր Էնարիւ Ֆրէյզըր Դընննֆօրէէ Րիվե՞ֆէ պու խուսուսլարը պէր թաֆսիլ թա՛րիֆ էթթիքտէն սօնրա պու միչքիլին զըմմէն էօնիւնիւ ալապիլմէք իչիւն պու հագընըլատա իթթիֆագ էտիլէն պիր հօլու թա՛րիֆ էյլէմիչ տիր։ Պէննկալ վիլայէթինտէ ապ ու հավասը ղայէթ կիւզէլ պիր հայլատա, Րանչի նամ մահալատա հիւքիւմէթ մա՛րիֆէթիյլէ պէօյիւք պիր գօլէճ թէ՞սիս էտիլմիչ տիր։ Պու գօլէճին իթթիֆագընատա պա՛զը խայրխահ զաթլարըն լ՛անէսիյլէ թալէպէնին սաքին օլմասը իչիւն կէնիչ վէ միւքէլլէֆ պինալար ինչա էտիլմիչ տիր։ Պու պինալար չախսի միւ՞էսէսաթ 'ատտ օլունմըչլար իսէ տէ, օնլարըն տախիլի իտարէլէրինէ վէ նազըրլարըն ինթիգագ օլունմասընա գօլէճին միւտիրի մէս՞ուլ օլաճագ տըր։ Թալէպէ պուրատա հաթըպ գալգաճագլար, վէ թա՛ամլարընը պուրատա եէյէճէքլէր։ Գօլէճ սըրթ հիւքիւմէթ միւ՞էսէսէսի սայըլտըղընատան օրատա տինի պիթարաֆլըզ էսասընա քեամիլէն րի՛այէթ օլունճագ տըր։ Տիկէր պինալար իսէ միւ՞էսէսաթ ը չախսիյէ 'ատտ օլունտուգլարընատան օրալարատա տինի թա՛լիմէ միւսա՛ատէ էտիլէճէք տիր։ Պու տա՞իրէ իւչ գըսմա թագսիմ օլունմըչ օլուպ՝ պիրի Խրիսթիյան, տիկէրի Միւսլիման վէ օ պիրի Հինտի գօմիթէ իտարէսի թահթընատա պուլունաճագ։ Պու պինալարըն մուհիթի 'ա՞իլէ մուհիթի կիպի օլուպ՝ օրատա թալէպէ տինի թա՛լիմ ու թէտրիսաթ ալա պիլէճէքլէր։ Պու թէրթիպ իւզրէ հէմ այրը տին վէ ֆըրգա եվլատարը քէնտի 'ա՞իլէլէրինատ իմիչլէր կիպի քէնտի տին վէ ի՛թիգատլարընատա փէրվէրատ օլունաճագլար, հէմ տէ պու ֆարգլը սընիֆատան օլան թալէպէ 'այնի գօլէճատ թէտրիս օլունարագ եէքտիկէրինի տահա էյի անլամաղա մուգթէտիր օլաճագլար։ Պու միւ՞էսէսէ չիմտիլիք պիր թէճրիպէ օլուպ 'ումումի էհալի թարաֆընատան հիւսն ի գապուլ պուլմագատա տըր։

Պու չէյ նազար ը տիգգաթըմըզը վաթանըմըզըն մէքեաթիպ ի 'ալիյէսինին ահվալընա ճէլպ էթմէքտէ տիր։

Պիզիմ ահվալըմըզ նիչէ խուսուսլարատա Հինտիսթան էհալիսինինքինէ միւչապիհ տիր։ Պիզիմ էհալիմիզ տէ տինէ մէրագլը տըրլար։ Կէրէք Իսլամլարըն կէրէք Խրիսթիյանլարըն իմթիմա՛ ի վէ սիյասի հայաթլարընատա տին պէօյիւք րոլ օյնար։ Քէզալիք Հինտիսթանատա օլտըղը կիպի պուրատա տախի 'անասըր ը մուխթէլիֆէյի սիյասի նօգթա ի նազարտան իթթիհատ վէ ի՛թիլաֆա կէթիրմէք իսթէր իսէք կէրէք հիւքիւմէթին իտարէսինատ, կէրէք մէքեաթիպ ի 'ալիյէտ տին խուսուսընատա պիթարաֆ պուլունմագըդ զարուրի վէ էն մա՛գուլ պիր մէալէք տիր։ Տին խուսուսընատա պիթարաֆլըզըն օրատա օլտըղը կիպի, պուրատա տախի կէնճէլէրի տինճէ գայտսըզլըղա հաթթա տինսիզլիյէ գուլաղուզլայաճաղը տա թահ՛ի տիր։ Վէ տինսիզլիյին կէնճէլէրին ախլագի հայաթընա 'աքս էտեճէյի 'այնի տէրէճէ մուհագդագ պիր հագիգաթ տըր։

'Այնի սէպէպլէրին 'այնի հալ ու քէյֆիյէթլէր թահթընատա 'այնի էսէրի հասըլ էտեճէյի պիր գա՛ատ ի քիւլիյէ օլտըղը իչիւն, Հինտիսթան էհալիսինին տիւչար օլտըղը պու միչքիլէ պիզիմ տէ մուէթլագա տիւչէճէյիմիզէ էմին օլա պիլիր իզ։ Իմտի պիզ գօնչուլարըմըզ օլան Հինտիլէրին պու թէճրիպէսինատէն իսթիֆատէ էտէրէք, հօլումուզըն իպթիտասընատա իքէն պու թէհլիքէլէրին էօնիւնիւ ալմագա չարէյէր տիւչիւնսէք էյի օլմազ մը։

Մէքեաթիպ ի 'ալիյէմիզտէ (օնլար իսթէր հիւքիւմէթ, իսթէր միլլէթ մէքթէպլէրի օլսուն,) տին խուսուսընատա պիթարաֆլըզը թէտրիսաթ տա՞իրէսինէ միւնհասըր գըլալըմ. լաքին տէրսխանէտէն տըշարատա թալէպէյի տինի պիր քիւրէ ի հավա իչինտէ փէրվէրատ էտելիմ։ Լաքին «տինի քիւրէ ի հավա» տէմէքլէ տինլէրին վէ ֆըրգալարըն չ'պօլէճէնինի տէյիլ, անճագ տինի հայաթըն էսասը օլուպ, ախլագ ը հասանէնին թէմէլինի թէչքիլ էյլէյէն հագայիգին թէ՞ևիտինի, խուսուսատ մու'ալիմլէրին տին իւզէրինէ միւ՞էսէսէ էյի սիրէթինի տէմէք իսթէր իլ։

Մէքեաթիպ ի 'ալիյէտէքի թալէպէնին հայաթընատա տին մէս՞էլէսի պիր գաչ ճինէթլէրատէն փէք

նազիք պիր մէա՛ելէ տիր։ Էվվելա, սինինլերի զա-
թէն ատէմին միւսթագիլ տիւչիւնմէյէ պաչտաը-
ղը միւտտէթ տիր։ Սանիյէն, էօյրէնտիքլերի տէրա-
լերտէ վէ սա՛իր նիչէ խուսուսլարտա 'իլմի վէ եէնի
ֆիքրլեր թէչքիլ էթմէքտէ օլտուգլարը իչիւն տի-
նի մէա՛ելելերտէ տախի էֆքեար վէ թէսաւվուր-
լարը պիթթապի՛ թէպտիլ օլաճադ տըր։ Սալինէն,
հայաթըն պու միւտտէթինտէ պիր թադըմ ճէսէ-
տի գուվվէթլերը նէմա պուլմադտա օլաուզունտան
կէնճլեր պա՛զը ֆէնա՛ատէթլերէ թուֆէուլմադ թէհ-
լիքէսինտէ տիրլեր։ Գուէնէվ՛ 'ատէթլեր վէ թէճրիպէ-
լեր, կէնճլերի տինին զաալթ ու իտարէսինտէն քէն-
տի եագալարընը գուրթարմադա սէվգ էտէ պիլիր։
Պիճա՛էն 'ալէյհ տինճէ պիթթարաֆլըզըն եախօտ գայտ-
սըզլըզըն մէքեաթիպ ի 'ալիյէտէ պուլունան կէնճ-
լեր իւզերինտէ թէ՛սիրի փէք մուվիրը օլապիլէճէ-
յինտէն, պու պապտա խուսուսի թէտապիրլերին
էթթիխազ օլունմասը լճագ էտէր։

ՈՒՖՈՒԳ

(Հ. Մ. Ալէն)

Ա ֆրիչէ վէ Ֆռէնճլերը. ելևեվմ մուհագդագ սու-
րէթտէ իտա՛ա օլունապիլիր քի Ամէրիգատա
Խրիսթիյան տա՛իրէ ի թէպչիրիյէլերինտէ տահա վա-
սի՛ վէ տահա չիւմուլը Ֆա՛ալիյէթէ մախսուս հա-
րէքէթ մու՛այեէն չէքլ ու սուրէթէ կիրմէքտէ տիր։
Պու հարէքէթ պիր գաչ չիրքէթլերէ միւնհասըր
տէյիլ տիր. 'ումումի տիր։ Պու հարէքէթ պիճիւմլէ
քիլիսէլերէ նուճուզ էտիպ, Կ. Ա. Շիրքէթի, Նէվ-
ֆիվանլարըն Խրիսթիյան ճէհա չիրքէթի, Տիւնհա-
նըն կիրակի Մէքթէպի Իթթիհատը վէ կէօնիւլ-
լիւլեր կիպի չիրքէթլերի տախի իհթիվա էտէր։
Վէ լաքին իչպու 'ալէմչիւմուլ միսիօներլիք հա-
րէքէթինին էն 'աճիպ վէ էն մանա՛տար սաֆիէսի,
Բօմա գաթօլիք քիլիսէսի միւսթէսնա օլարադ, պիւ-
ճիւմլէ քիլիսէլերին 'ավամմ' ա՛զալարընըն Ֆա՛ալի-
յէթի ի մունթազամէսի տիր։ Ամէրիգանըն Խրիսթիյան
իչ կիւճ ատէմլերի՝ քէնտի վագթ ու նագտլարընըն
պիր գըսմընը Քրիստոսըն պէչարէթինի վէ անըն
Խրիսթիյան թա՛լիմ ու թէրպիյէսի վէ թէպագէթի
կիպի նի՛մէթլերինի պիւթիւն տիւնեայա կէօթիւր-
մէքտիյէ վագֆ ու թախսիս իչիւն չիմտիյէ գատար
ապա կէօսթէրմէմիչ օլտըգլարը պիր չեվգ ու հէ-
րարէթ կէօսթէրիյօրլար։ Տիւնեանըն էն մէչղու-
լիյէթի վէ էն զէնկին մէմլէքէթինէ մէնսուպ օ-
լան իչպու իչ կիւճ էրպապը պու գազիյէ քէնտի-
լերէ 'արզ օլունա կէլէն էն ճիտտի վէ էն պէօյիւք
գազիյէ օլտըղընը հիսս էթթիքլերլինտէն, անը մու-
վաֆֆագիյէթինի թէ՛մին էտէն պիր չեվգ ու գուվ-
վէթլէ տէր՛իւհատ էյլէմիչլեր տիր։

Պիւճիւմլէ մէզհէպի ֆըրգալարա վէքեալէթ
էտէն մերքէզի գոմիսիօն՝ միսիօներլերին իճրա
էթթիքլերի իչէ 'ավամմըն նազար ը տիգգաթընը
ճէլպ էթմէկէ, քէզալիք սէնէվի ի՛անաթըն մըգ-
տարընը չօղալթմագ մագսէտ ի 'ամէլիսիյէ Մ. Ա-
մերիգա տախիլինտէ պէօյիւք պիր իճթիհատ իճ-
րա էթմէքտէ տիր։

Նիւ Եօրդ չէհրինտէ 'ադտ օլունան պէօյիւք
իճթիմա՛տա չիմտիյէ գատար վէրիլէն ի՛անէյէ 73,
863 լիրա 'իլավէ էտիլմէսինէ գարար վէրիլերէք,
ի՛անաթըն մըգտարը 164,772 լիրայա պալիղ օլ-
մուչ տըր։

Գոմիսիօնըն զիյարէթ էթտիյէ սա՛իր 22 չէհրէտ
Պօսթընը, Ֆիլատէլֆիա, Ուաչինկթընը վէ Գլիվ-
լէնտ չէհրլերի տախի իչլերինտէ օլարադ, պու սէ-
նէ 212,727 լիրա ֆազլա ի՛անաթ վա՛տ էտիլմիչ
տիր։ Պու ֆազլա ի՛անէլերը իլէ պէրաբէր իչպու
22 չէհրէտ վէ Նիւ Եօրդտա Թօփլանըլան ի՛անէ-
լերին մըգտարը 664,159 լիրայա պալիղ օլմուչ տըր։

Ասխրէն նէչր էթմիչ օլտըղը պիր պէնտատ Ե-
րիցական Պօրտ Շիրքէթինին քեաթիպի Վեր. Է.
Ճ. Պրաուն՝ միսիօներ իչինտէ եէնի ուսուլլարընը
էթթիխազը լիւզումընտան պահա էտէր իքէն՝ պա՛-
ղը հադիգաթլարը զայէթ՝ վազըհ սուրէթտէ պէ-
յան էթմիչ տիր։ Անընն միւ՛էսսիր քէլամլա-
րընտան պիրիսի չու տըր. «Ամէրիգա միսիօներ-
ի քէնտիսինտէն էտտա քիմսէլերէ պիր պէօ-
յիւք վէ րէ՛իս սըֆէթիյլէ տէյիլ, անճագ քէն-
տինին պիրատէրի օլան քիմսէլերէ խուսուս-
սի պիր մէ՛մուրիյէթ վէ փէյդամը օլան պիր
զաթ սըֆէթիյլէ մէմալիքի էճնէպիյէյէ կիտէր։»
Միւմաիլէյհ 'իլավէթէն տէյօր քի, «Եկէր պու էմ-
րի 'ազիմ իճրա օլունաճադ իսէ տախիլտէ քիլիսէ
եէնի թէրթիպ ու ուսուլլար իթթիխազ էթմէլի
տիր։ Պու 'ազիմ թէչէպպիւս սէնէտէ պիր ատֆ'ա
մու՛այեէն պիր կիրակիտէ բաաթ կէլէ քիլիսէտէ
պուլունանլար էօնիւնատ իչինէ ի՛անէլերի պրագ-
մալարը իչիւն ի՛անէ գուԹուսունը ԹուԹմագլէ
իպգա վէ մուհագազա օլունամազ։ Պիղ հէր քէ-
սին քէնտինին հալ ու իգթիտարըյլէ միւթէնասիպ
սուրէթտէ ի՛անէ հազըլարադ,օլ ի՛անէլերի մունթա-
զամէն թէ՛սիյէ էթմէկի իսուսուսընտա իսրար էթ-
մէլի իզ։ Զէնկինինէր էլևեվմ քէնտի հիսսէլերինէ
իտապէթ էտէն ի՛անէյի վէրմէյօրլար, անլէրէ պու
եօլտա ի՛անէ վէրմէլերի լիւզումը էյիճէ հիսս էթ-
միրիլմէլի տիր։ Միսիօներ իչլերի մէսարիֆլերի
սատադա Թօփլամազլէ Թէսվիյէ օլունա պիլէն, վէ

իքինճի տէրէճէտէ հա՞իզ ի էհէմմիյէթ իլլեր իմիչ կիպի տիւէնճիլիք վէ եալվարըճըլըգ էթմէմէլի , վէ տիւնեայը Ինճիլին տա՞իրէ ի նուճուղը տախիլինէ կէթիրմէք քիլիսէնին էն պէօյիւք վազիֆէսի օլաղընը քէմալ ը ճէսարէթլէ ի՛լան ու պէյան էթմէլի իզ ։ Ուրիսթիյան 'ալէմ արթըգ անլամալը տըր քի քէնտինին պէօյիւք իյի՝ պու հարէքէթին թէրթիպինի՝ չիմիյէ գատար իճրա էտէ կելմիչ օլաղը հէր հանկի պիր չէյէ նէսպէթէն զայէթ 'ազիմ պիր միգեատա կէօրմէլի վէ Քրիստոսըն պէչարէթինի պիւթիւն տիւնեայա կէօթիւրմէք էմր ի 'ազիմինի իճրա իչիւն անլայարագ , սէխավէթլէ վէ 'ազմ ու գարար իլէ չալըշըգ չապալամալը տըր ։»

Քէզալիք Մր. Պրավընըն իտաի'ասընճա «Եէրլի քիլիսէ խատէմէսի մէյտանա կէթիրմէք իչիւն մէքթէպլեր քիւչատ էտիլմէլի , վէ հէր ևէրլի Ուրիսթիյանա պիր էճնէպէիֆէն էօճէլի ալճաղընը Ֆ՛ռաՀ էՆԳէՀէիֆն քէնտի վաթանտաչլարընա Քրիստոսը վա՛զ էթմէքլիք քէնտիսինին վազիֆէ ի միւքէլլէֆէսի իգթիզասընտան օլաղը թա՛լիմ էտիլմէլի տիր ։»

Մուհարրիր ի միւմաիլէյհին թէ՛քիտ վէ էհէմմիյէթլէ պահն էթտիյի իւչիւնճիւ վէ մուհիմմ խուսուս՝ չու տըր քի զէման ը աթինին միսիօներ իչի՝ փէք օ գատար մէզհէպատարանէ օլմամալը վէ տահա վահի՛ սուրէթտէ Ուրիսթիյանանէ օլմալը տըր ։

Ալմանիանըն պիր պէլճիկ է ընճաճպէյէ օլմասը. Մր. Էլիս Պարգըր չիմիքի Ալմանիայը 'արիզ ու 'ամիգ թէագիգ ու միւթալա'ատան ասնրա եազմըշ օլաղը պիր քիթապտա Ինկիլիթէրրանըն միւսապագա ի թիւճճարիյէտէ Ալմանիատան խայլի կէրի գալմըշ օլաղընը պիլտիրիյօր։ Պէօյիւք Ալման ֆմուգիթէսիտ Լիսթ՝ պիր տէֆ՛ա Ինկիլիթէրրա հագգընտա իտաէրէ ի գալէմ էտէր իքէն, «Ինկիլիթէրրա քէնտի պաշընա պիր 'ալէմ օլուպ , գուվվէթ վէ սէրվէթճէ տիւնեանընն միւթէպագը գըսմընըն հէփիսինէ ֆա՞իգ տիր,» տէյիւ պույուրմըշ տըր։ Ինկիլիթէրրա հագգընտա սէօյլէնմիչ օլան պու սէօզ արթըգ պիր հագիգաթ տէյիլ տիր։ Էպինպօրկ Պլէտոսոպ նամ մէճմու'ատա մուհարրիրին պիրիսի հաթթա չէլիք ի'մալընտա պիլէ էլեհվմ Ալմանիանըն Ինկիլիթէրրայը կէչմիչ իտիյինի պէյան էթմիչ տիր։ Մէսէլա 1880տէ Ինկիլիթէրրա Ալմանիանըն ի'մալ էթտիյի չէլիյին 2 միլի մըգտարընտա չէլիք ի'մալ էթմիչ օլաղը հալտէ 1896տա Ալմանիա Ինկիլիթէրրատա ի'մալ օլունան չէլիյին իքի միլի մըգտարընտա չէլիք եափըգ մէյտանա կէթիրմիչ տիր։ Քէզալիք իտաի'ա օլունաղընա կէօրէ, քիմևա ի Թիւճճարի հավզէսինտէ , չէքէր ի'մալաթընտա վէ զըրա'աթ ը ֆէննիյէտէ Ալմանիա էվրօփատա պիրինճի մէվզը'ի Թուրթմադտա տըր։ Պու մուհարրիրին իտաի'ասընճա, «Ալմանիատա սէնայի'ի քիմեէվիյէնին Թէրագգըսը 'աճա՛իպ օլմուչ օլուպ՝ պունլարըն էքսէրիսինի Ալմանիա պիւսպիւթիւն քէնտի էլինէ կէչիրմիչ տիր։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր Ալմանիա օլ սէն'աթլարտա գուլլանըլան մէվատը ասլիյէի էլէ կէչիրմէք իչիւն վէ պիր տէրէճէյէ գատար մէզքիւր սէն'աթլարըն մէպնի 'ալէյհլերի օլան իճատ ու իխթիրա'լարտան տօլայը մէմալիք ի էճնէպիյէյէ միւհթաճ վէ մինևէթտար տըր։ Պէլքի պունըն էն 'աճիպ միսալը մա'տէն քէօմիւրիւ գաթրանընտան չըգարըլան էնէլլն պօյալարը տըր ։ Պու 'աճիպ իճատ ու իխթիրա'ը Ինկիլիզ Մր. Փըրգընզ մէյտանա կէթիրմիչ իսէ տէ, մէզքիւր իխթիրա'տան Ալմանիա իսթիֆատէ էթմէքտէ տիր։ Ալմանիա չօգճա Ինկիլիզ մա'տէն քէօմիւրիւ գաթրանընտան ի'մալ էթտիյի իչպու պօյալարատան սէնէվի 5 միլեօն Ինկիլիզ լիրըզընը մէմալիք ի էճնէպիյէյէ իխրաճ էտէր։ Ալմանիա՝ քիմեակէրլէրինին մէհարէթի սայէսինտէ փանճար քէօքիւնտէն չըգան չէքէրին հասըլաթընը օ գատար ֆէվգէլ'ատէ պիր սուրէթտէ թէզեիա էթմիչ վէ օլ սէն'աթը օ գատար քեարլը պիր հալէ կէթիրմիչ վէ չէքէր հասըլաթընը օ գատար ուճուզլաչտըրմըշ տըր քի քէնտինին 60 միլեօնլըգ սէքէնէսի իչիւն մուգթազի չէքէրի հուսուսէ կէթիրտիքտէն պաչգա, սէնէվի 10 միլեօն Ինկիլիզ լիրասը գըյմէթինտէ չէքէր տախի մէմալիք ի էճնէպիյէյէ իխրաճ էտէր վէ Ղարպի Հինտ ատալարը թիճարէթի խարապ օլմուչ տըր։ Ալմանիա ի'մալաթ ը քիմեէվիյէսինին գըյմէթի, չէքէր տախիլ օլմայարագ, սէնէվի 60 միլեօն Ինկիլիզ լիրասը թախմին էտիլմէքտէ օլուպ՝ պունըն 20 միլեօն Ինկիլիզ լիրալըզը մէմալիք ի էճնէպիյէյէ իխրաճ էտիլմէքտէ տիր։ Պու սէն'աթլարտա 200 պին քիչի իսթիխատամ էտիլմէքտէ օլուպ՝ անլէրին իւճբէթլէրի սէնէվի 10 միլեօն Ինկլ. լիրասընա պալիզ օլմագտա տըր ։»

Մուհարրիր ի միւմաիլէյհ Ալմանիանըն քէսպի վիւա'աթ իչիւն արազիյէ միւհթաճ պուլունմասընա նազար ը տիգգաթ ճէլպ վէ չէօյլէ 'իլավէ էյլէյօր։ «Ինկիլիզլեր՝ Ալմանիա Ինկիլիթէրրանըն պիճի'իլ տիւնեատա պիլճիւմլէ միւսթա'մէրաթա մալիք օտըղը հալտէ Ալմանիանըն հիչ միւսթէմլիքաթը օլմամասըյլէ իքթիճա էտէճէյինի զանն էտէճէք գատար սատէտիլ օլմամալը տըրլար։ Ալմանիա ճէնկէ հազըր վէ ամատէ օլուր օլմազ, Ինկիլիթէրրա միւսթա'մէրաթընը էլէ կէչիրմէյէ չալըշաճագ տըր։ Ո կիւնտէ պիզ (Ինկիլիզլեր) եալընըզ քէնտի սաղ գօլումըզդա կիւվէնմէլի իզ, վէ էկէր տօնանմամըզ՝ քէնտիսինէն մաթլուպ օլան խըտմէթը ի 'ազիմէնին իճասընա հազըր տէյիլ իսէ , պիզ միւսթա'մէրաթ վէ մէմալիքիմիզի զայպ էտէճէյիզ։»

ՄՈՒԽԹԻՐԵԼԵՐ

Իւր 'աւէրելէլիէրէ, կէչէն վէ պու հաֆթա զարֆըն-տա Իսթանպոլտա պիր չօգ տէհրլերտէն պէրու միալի կէօրիւլմէմիշ պիր մէնզարէ միւշահէտէ է-տիմէքտէ իտի։ Ղրիսթիյան վէ եէհուտի կէնճլեր Միւսլիման վաթանտաշլարը իլէ պէրապեր 'ասքեր էլպիսէսի կիյմիչ օլարագ օրտուլա տախիլ օլմագ-տա իտիլեր։ Ղայր ի Միւսլիմ էհալիյնին 'ասքեր օ-լարագ վաթան ը միւշթէրէքլին մուհաֆազասընա իչթիմէթ էթմէք իմթիյազընա նա՛իլ օլմագ պա-պընտաքի արզուլարը պիլֆի՛իլ մէվզը՛ ի իճրայա գոնուլտը։ Մէմլէքէթին տիկէր թարաֆլարընա նագլ օլունմագ իչիւն պէօլիւք պէօլիւք իսթասի-օնա կէլէն եէնի 'ասքերլերի թէչէի՛ իչիւն տօսթ-լարը իզտիհամլէ մէյտանլարը տօլտուրմըշլար, միւ-ֆարագաթ էտէն սէվկիւլիւլէրինէ վէտա՛ էթմէքտէ իտիլեր։ Նիչէ վալիտէլեր վէ հէմչիրէլեր պու եէնի նէվ՛ միւֆարագաթթա տայանամայարագ կէօզ հաչը տէօքմէքտէ, վէ պու խուսուտտա տահա զիյատէ թէճրիպէքեար օլան Միւսլիման գատընլար պու դըզ գարտաշլարընը թէսլիյէ վէ թէչճի՛ էթմէյէ չալըշըյօրլար իտի։ Ղրիսթիյան 'ասքերլեր իսէ չէ-ճա՛աթ վէ չէթարէթի իպրաղընտա քէնտի Միւս-լիմ րէֆիգլերինտէն կէրի գալմայօրլար իտի։ Պու վագը՛անըն պա՛զը հիւզնէնկիզ ճիհէթլերի պու-լունտըղընտա չիւպհէ եօգ տըր։ Ղրիսթիյան վա-լիտէլեր, զէվճէլեր վէ հէմչիրէլեր տահա պու նէվ՛ միւֆարագաթթա ալըշմամըշ օլտուգլարընտան պի-լա չիւպհէ օնլարա պու հալ փէք կիրան կէլմէք-տէ իտի։ Ինօշ, 'ասքերի հայաֆ հէր նէ զէման օլ-սա կիւճ վէ օնուն պատի օլտըղը միւշքիլաթ տա-"իմա աղըր օլաճագ տըր։ Շու միւնասիպէթլէ եէնի 'ասքեր օլանլար տա պիր թագըմ միւշքիլաթա տիւ-չար օլտուլար։ 'Ա՛իլէ 'ալագալարընտան այրըլմագ, իչ կիւճլերինի եիւզ իւսթիւ պրագըպ կիթմէք, քիւլիյէն եէնի վէ զայէթ չէթին պիր թարզ ը հա-յաթա պաչլամագ, պունլար տա ֆիլվագը՛ թէճրի-պէսիզ կէնճլերիմիզ իչիւն, վէ ճիւմլէ 'ասքերլիք սիւ-քինէ տախիլ օլանլար իչիւն փէք չէթին չէյլեր տիրլեր։ Վէ եկեր չու մուհարէպէ պուլուԹլարը իլէ գարարան ուֆագտան գանը պիր մուհարէպէ տէ զուհուր էտերսե իչլերին տահա միւշքիլ պիր հալ ու հէյ՛էթ քէսպ էտէճէյի մուհագգագ տըր։

Պունլար սահիհ իսէ տէ, մէա՛ելէնին պիր տէ փարլագ ճիհէթի վար տըր քի, օնու տա տէր-խաթըր էթմէմիզ լազըմ կէլիր։ Պու վագը՛ա իլէ մէմլէքէթիմիզտէ մէշրուԹիյէթին Թահքիմ էտիլ-մէսի իչիւն պիր մըղա տահա չագըլմըշ օլտու։ Պու տիյարտա զայր ի Միւսլիմ էհալիյնին բահա վէ է-սիրլեր օլմատըգլարընը թէ՛յիտ էտէն տէլա՛իլ իւ-զերինէ պիր պուրհան տահա 'իլավէ էտիլմիչ տիր։ Պու տիյարը Թիւրքլէչտիրմէք Թէսավվուրունա պիր տարպէ տահա վուրուլմըշ տըր, պու մէմլէքէթտէ Փան-իսլամիզմ խիւլեալարընը զա՛իլ էտէճէք պիր դուվվէթ տահա վիճուտտա կէլմիչ, պէլի պու տիյարընն հիւքիւմէթինի պիր Իսլամ հիւքիւմէթի մագամընտա սագլամագ խայալարընը իզալէ էտէ-ճէք պիր Թէ՛սիր տահա զուհուր էյլէմիչ տիր, վէլ-հասըլ պու մէմլէքէթին 'անասըր ը միւխԹէլիֆէ-սինի պիր գարտաշլըգ հիսսիյէ պիրլէշտիրէրէք մազինէն օլ մէյ՛ուն իղԹիշաշաթ վէ հատիսաթ ը միւ՛էլլէմլէրինի իմքեանսըզ գըլաճագ օլան ի՛Թի-լաֆ վէ իԹԹիհատը հասըլ էտէպիլէն էն միւ՛էս-սիր վէսա՛իԹտէն պիրինէ տահա տէսԹրէս օլունմըշ տըր։ Պինա՛էն 'ալէյհ մէվճուտ օլան միւշքիլաթա բազմէն պու իլք 'Օսմանլը 'ասքերլերիմիզ Թէպ-րիքէ չայան տըրլար։

Տօք. Րիչա Թէվֆիք պէյ. — Կէչէն կիւն էտիրնէ մէպ՛ուս ը միւհԹէրէմի Տօք. Րիզա Թէվֆիգ պէյ Գում Գափուտտա Ինկիլիզ Տօսթլար խայրԹէխանէ-սինտէ «Սիյասի ֆըրգալարը մզ» մատտէսի իւ-զերինէ պիր նուԹգ իրատ էյլէտի։ Միւսլիմ-լէյհ իրԹիճալի օլարագ (քեազըտտան օգուսմա-յարագ) սէօյլէմիչ օլուպ Թարզ ը իֆատէսի փէք սան՛աՀըը, հարէքէթլերի փէք Թապի՛ի վէ Թէսավվուրաթըընըն ԹէրԹիպ վէ ուսուլը խօչ վէ էյլէնճէլի իտի։ Միւսլիմլէյհ էվվէլա պէյն էլ էհա-լի ճարի օլան պիր հանլըղը Թասհիհ էյլէտի։ Նիչէ տէֆ՛ա կէօյա չիմաիքի մէշրուԹիյէթի գատիմ զէ-մանլարտաքի մէշրուԹիյէթլերէ պէնզեր, հախօտ իլք խալիֆէլէրին իւմմէթ իլէ մէշվէրէթի էթմէլերի կիպի պիր մէսլէք օլտըղը իտտի՛ա օլունուր։ Տօք. Րիզա չիմաիքի մէշրուԹիյէթին էսքի զէման մէշվէրէթլէ-րինտէն էսասէն ֆարգը օլտըղընը, վէ պու ֆարգընն չիմաիքի մէշրուԹիյէթին հուգուգ ը չահսիյէ իւզէ-րինտէ միւ՛էսէսէ օլմասընտան 'իպարէթի օլտըղընը կէօսթէրտի։ Հուգուգ ը չահսիյէնին հիւքիւմէթին էսասը օլմասը հէմ հիւքիւմտարլարըն սէլահիյէթի հուտուտընը Թա՛եին էթմէլի, հէմ տէ փարլամէնԹօ-նըն վազ՛ էտէճէյի գանունլարըն էսասընը Թէչքիլ էյլէմէլի տիր։ Հուգուգ ը չահսիյէ հէր ֆէրտին քէնտի իսթէտիյի կիպի եաշամագա, հարաքէթ էթ-մէյէ վէ սէօյլէմէյէ հուրր օլտըղընը Թէ՛յիտ էտէր, վէ պու հուրրիյէթի անճագ պիր գայտ իլէ եա՛նի տիկէլերին տէ 'այնի հուրրիյէթէ նա՛իլ օլմալա-րընա մանի՛ օլմամագ գայտըյլա Թահտիտ օլու-նուր։ Վէ հիւքիւմէթին քէնտինէ մահսուս պիր հուգուգ եա սէլահիյէթի պուլունմայըգ, օ ան-ճագ ֆէրտլերին պու միւԹէգապիլ հուրրիյէթինի

թէ՛մին էթմէքլէ միւքէլլէֆ ատր։ Վէ իչթէ փարլամէնթօատա թէչքիլի էլզէմ օլան ֆըրգա պու էսասը մուհաֆազա էտէճէք օլան բոպֆէլ ֆըրգա տըր։ Ումուր ը սիյասիյէնին հօլընատա ճէրէյան էտէ պիլմէսի իչիւն փարլամէնթօատա իքի մա՛լիւմ ֆըրգալարըն եա՛նի գօնսէրվաթիվ վէ բատիգալ ֆըրգալարըն պուլունմասը չարթ տըր։ Բոպֆէլլար հիւքիւմէթին եախօատ հիւքմտարըն վէ դավանինին հուգուգ ը չախսիյէյէ թէճավուզ էթմէմէլէրինէ սա՛յ ու իհթիմամ էտէր։ Հալ պու քի պիզիմ փարլամէնթօմըզդատա պու ֆըրգա հալա թէչէքքիւլ էթմէմիչ օլուպ, մէվճուտ օլան ֆըրգալար իսէ պու հուգուգ ը չախսիյէնին մուհաֆազասընա լազըմ օլան սուրէթլէ չալըշմայօրլար։ Նաթըգ ը միւմանիէյէ չիմսիյէտէք փարլամէնթօատա դաւպուլ օլունան գանուն լա՛յհալարընատա պու ճիհէթլէ էտիլէն խաթալարը միւթէ՛ատիտա միսալլար իլէ իրա՛է էյլէտի։ Տօգ. Րիզա Թէվֆիգ պիլճիւմլէ 'Օսմանլըլարըն 'ուրդ եա մէզհէպ ֆարգընա պագմայարագ, պու հուրրիյէթ ի չախսիյէյէ մալիք օլմալարընըն լուգուսմընը վէ փարլամէնթօատա հիւքմտար վէ հիւքիւմէթ եա տա տինի թէ՛ասիւպ պու հուգուգա թէ՛արրիւզ էտէն պիր մէվգի՛ թուրթար թուրթմազ օնա մուգաւվէմէթ էտէճէք պիր գուվվէթլի փարթինին էհէմմիյէթինի թէ՛յիտ էյլէտի։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՑԱԹ

Ի՛ԼԱՆ ԷՏԷՆ ԽՐԻՍԹԻՑԱՆԼԱՐ

Լապրատօրատան օլան մէչհուր Տր. Ու. Ֆ. կըրէնֆել, կէչէն աչնէ Մ. Ամէրիգատա իրատը նուէթգ էթթիյի միւնասէպէթլէ մալիք օլաըղը թէճրիպէ ի զաթիյէյի հիքմայէ էյլէտիյի սըրատա չէօյլէ տէմիչ տիր։

«Պու քէլամլարը չըմէնտըֆէրտէ հազարմ, վէ հանըմատա օթուրան վէ սէյյար պիր թաճիր օլան պիր էճնէպիյէ՝ 'Շիմա՞ մի հօգսա սէնէյէր էվվէլ մի տահա չօգ Խրիսթիյանլար պուլունուր' տէյիւ սօրատում։» Ատէմ ճէվապէն՝ «Պէն քիլիսէյէ կիթմէմ, լաքին խէյլա օրտուսունա հէր նէ վէրէ պիլիր իսէմ վէրիրիմ,» տէտի։

«Նէ՞ տէթինիզ. սիզ անլէրին ուսուլը 'իպատէթլէրինտէն խօշլանը՞ր մըսընըզ,» տէյիւ սիւ՞ալ էթտիմ։

«Նայր, լաքին կէօրիւյօրսընըզ քի անլէր հիչ օլմազսա պա՛ղը չէյլէր եափըյօրլար. անլէր քէնտի իման իդրարլարընը նէչր էյլէրլէր,» տէտի։ Վէ Տր. Կրէնֆել 'իլավէթէն՝ «Պէն քէնտիմ տախի նէյլաս օրտուսունէն իչլէրինի կէօրմիւյիմ, վէ էօյլէ վազըթլար օլմուչ տըր քի, ալ օրտունէն իճրա էթտիյի Ֆրիստոսա եազըլըր իչ իչիւն էլիմէ պուլունան սօն տօլարը պիլէ անլէրէ վէրմէյէ հազըր պուլունմըշըմ,» տէմիչ տիր։

Ֆիլիսէ պու կիւն քէնտիսինին իման իդրարընը ի՛լան էտէն Խրիսթիյանլարա միւհթաճ տըր։ Իչ սաէմի օլան պա՛ղը Խրիսթիյանլար հէր նէվ' ի՛լանլար էտէրլէր տէ՝ Խրիսթիյանլըգլարընը ի՛լան էթմէմէզլէր։ Անլէրին տիւքքանլարընատաքի մալլարը եախօատ թիճարէթլէրինին նէ տէրէճէ թէրագգը էյլէտիյի հագգընատա հէր քէս հիսապսըզ ի՛լանլար օգուրլար։ Լաքին անլէրին ի՛թիգատաթը հագգընատա պիր չէյ պիլմէզլէր, օլսա օլսա հէր քէս անլէրի փութփէրէսթ պէլլէր։ Էկէր տիրի, ֆա՛ալ վէ քէնտի իման իդրարընը ի՛լան էտէն պիր Խրիսթիյան վար իսէ, էյ վա՛հ քի պունա գարշը իւչ եա տէօրթ քիչի վար տըր քի եազըլմամըշ պէյազ պիր սահիֆէտէն նէ գատար չէյ անլաշըլըր իսէ՝ անլէրտէն տէ օլ գատար չէյ անլաշըլըր։ Պու չօգ աճընըլաճագ պիր չէյ տիր, զիրա Խրիսթիյան ի՛լանը գատար ատէմլէրէ թէ՛ապիր էտէն պիր չէյ եօգ տըր։ Հազիգի պիր Խրիսթիյան 'էօմրիւ հէր կիւն ճիւմլէ գօնչուլար թարաֆընատան օգունուր։ Անընն էօրնէյի՝ քիլիսէյէ ասլա կիթմէյէն վէ Ֆ. Մուգատտէսի օգուսայան քիմսէլէրէ եէթիչիր։ Պօղոս տիւնեատա էն քէօթիւ չէհր օլան Կորնթոս չէհրինտէ պիր քիլիսէ պինա էյլէտի։ Ֆրանսիս Քսավիէ քէնտիսինի պիր միսիօներ մագամընատա Հինտիսթանատա կէօթիւրէն թաճիր կէմիսինտէ էն գապա 'ասքէրլէր վէ կէմիճիլէր թարաֆընատան սէվիլիր իտի։ Իչ սաէմլէրինին էթտիքլէրի էն փարլագ ի՛լանլար հէրարէթլի պիր Խրիսթիյանըն քէնտի 'էօմրիւյէ էթտիյի ի՛լան իլէ ասլա մուգայէսէ օլունամազլար։

—:—

ԷՆ ՍԷՎԿԻԼԻԻ ՄԱԳԱՄԸ

ՊԻՐ կիւն պիրիսի մէչհուր պիր մուսիգիչինատա «Սիզին էն զիյատէ սէվտիյինիզ մագամ հա՞նկըսը տըր,» տէյիւ սիւ՞ալ էթտիյինտէ. մուսիգիչինատա ճէվապէն, «Զալմադատա օլտըղըմ մագամ տըր» տէտի։ Իչթէ պու հիսապյաթ տըր քի, պիր մուսիգիչինատա քէնտիսինին չալտըղը մագամլարա պիւթիւն բուհունը գօմազա, վէ պիր 'ամէլէնին տախի էլինտէն կէլէնին էն էյիսինի եափմասընա սէպէպ օլուր։ Պիզ եափտըղըմըզդ իչի սէվմէյի, եօգսա էլիմիզտէն կէլէնին էն էյիսինի եափմազա մուգթէեիր օլմայաճաղըզ։ Պէլքի էլիմիզտէքի իչի սէվմէյօրզ, լաքին օլ իչի սա՛իրլէրէ նախօչնուտիյի

մուճիպ օլմայաճագ վէ գուսուրլարան սալիմ պիր 'սուբէթաէ իճրա էթմէքջէն պիր նէվ' զուրուր հիսս էթմէք միւմքին տիր։ Պիրիսինին քէնտի չալտըղը մագամը թահդիր էյլէմէսի, սա՛իր մագամլարը չալմասը իչիւն էյի պիր թէտարիք տէյիլ տիր։ Էկէր պիր քիմսէ չալտըղը մագամըն նէ կիպի պիր մագամ օլտըղընա պագմայարագ անը պիր ուսթատ կիպի չալմաղա գարար վէրմիչ իսէ, էօյլէ պիրիսի իչիւն չօգ չէյ միւմքին տիր։ Էլլէրինաէ պուլունան իչի պիր ուսթատ կիպի էն էյի թարզտա եափմագ 'ատէթինաէ օլմայանլար եիւքսէք մէվգը'լար իճրագ էաէմէզլէր։

—·—

ՆԱՄՍԸԼ ՊԻԼՏԻ

Վ ԱԳԹԸՑԻԼԷ իքի կէնճ քիրա իլէ աթ վէ ա-բագա վէրէն պիր ատէմէ կիտէրէք, պիր աթլը պիր արապա թուէթարլար, վէ 7 միլ ուղագտա պուլունան պիր քէօյէ կիտէճէքլէրինի պէյան էաէրլէր։ 'Ավտէթլէրինաէ արապանըն սահիպի ա-թըն կէօրիւնիւչիւնէ պագարագ, օլ կէնճլէրին տէ-տիքլէրինտէն զիյատէ եօլ կիթմիչ օլտըգլարընըն ֆարգընա վարըր, վէ նէ՛ գատար եօլ կիթմիչ օլտըգլարընը անլէրէ սիւ"ալ էաէր։ Կէնճլէր եագընագաքի քէօյէ կիթմիչ օլտըգլարընը սէօյլէտիքլէրինտէ, ատէմ արապանըն պիր եանընտա պուլունան քիւչիւք պիր գուէթուլը աչտը։ Պունուն իչինաէ սա'աթ կիպի պիր չէյ վար իտի քի, արապանըն թէքէրլէքլէրինին տէօնմէսինէ կէօրէ էտիլէն եօլճուլտըղըն մըդտարընը իչարէթ էաէր իտի։ Արապանըն թէքէրլէքլէրինին գաչ տէֆ'ա տէօնմէսի պիր միլ եօլճըլտա միւսավի օլտըղընը ատէմ պիլիր վէ գաչ միլ եօլ կիտիւտիչինի գօլայճա պուլապիլիր իտի։ Օլ գուէթուլու աչտըղը կիպի, օլ կէնճլէրին 14 միլ տէյիլ, իլլա 30 միլ եօլ կիթմիչ օլտըգլարընը կէօրտիւ։ Կէնճլէր եօլճըլտգ էթտիքլէրի էսնատէ եանալարընտա քէնտիլէրինէ դարչը չէհատէթ էտէճէք օլան սէսսիզ սէտասըզ պիր չահիտ պուլունտըղընը պէլմէզլէր իտի։ Օլ քիւչիւք ալէթին կիթտիքլէրի հէր պիր արչընը լինճէտէն լինճէյէ գայտ էթտիչինէ վագճ տէյիլլէր իտի։

Պիր տօսթ պունուս զիքր էտէրէք՝ «Զամիր տէ պէօյէ տիր։ Օ տա"իմա իչլէր, վէ նիհայէթ պիր կիւն պիզիմ իչլէտիքլէրիմիզին ճիւմլէսինին հիսապընը մէյտանա չըգարաճագ տըր,» տէտի։

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ՄԻԼԼԻ ՍԷՐՎԷԹԻՆ ԷՆ ՊԷՕՑԻԻՔ ՄԷՆՊԱ'Ը
(Մ. Մ'ինաէան)

Ինկիլիզ միլլէթինին վէք մուգթէտիր հիւքէմասընտան պիրիսի օլան Տր. Սամուէլ Ճոնսընն՝ թագրիպէն պիր պուչուգ 'ասր էվվէլ աթիտէքի մա'նաասար քէլամլարլէ պիր միլլէթին սէրվէթինին էն պէօյիւք մէնպա'ընը իրա՛է էթմիչ'տիր։ «Միլլէթլէրին պա'զէն սէն'աթլար վէ թիճարէթ վասրթասը իւէ քէօպ ի սէրվէթ էյլէմիչ օլտըգլարը ի'թիրաք եափմէլի իսէ տէ, մէնճա'աթ վէ գըյմէթ ճիհէթիլէ անլէր զըրա'աթտան տուն գալըրլար։ Մա'տէնլէր 'ալէ'ումում պիր մէմլէքէթին սէրվէթինին պէօյիւք մէնպա'լարը սայըլըրլար, վէ սաթհ տիւչիւնէնլէր՝ պէօյիւք մըդտարտա զիգըյմէթ մա'տէնլէրին էլտէ եափմէսի պիր միլլէթին բէճահ ը հալինին պայըճա մէնպա'ը օլտըղընը զանն էթմիչլէր տիր։ Լաքին Իսփանիա, պօլ կիւմիւչ մա'տէնլէրի պուլունան փէրուլը զապթ ու թէսխիր եափտ տէ քէնտիսինի թօփրագը թիմար էթմէք քիւճիէթինտէն ազատ սայը իսէ տէ, պու չէյ անըն ֆագէրլիյէ տիւչար օլմասընա պատի օլտըղընը պիւթիւն էվրօփա էյի պիլիր։ Վէ զըրա'աթ օլմագսըզըն պիր միլլէթ ագչէյի պիր մահալտէն տիկէր մահալէ նագլ էթմէյէ վասրթա օլապիլիր իսէ տէ, ասլա անա վարիս օլամազ իտիյինի վագըթ պու մու'աննիտ միլլէթէ պիլէ էօյրէթտի։ Պինա'էն'ալէյհ զըրա'աթը հէր պիր հիւքիւմէթ թէչվիգ էթմէլի, հէր արագի սահիպի անա պիլֆի'իլ էհէմմիյէթ վէրմէլի վէ թապի'աթըն քէչֆիյաթըյլա օղրաչան հէր պիր 'ալիմ անըն թէբարագըսընա սա'յ էթմէլի տիր։»

Շմէնտըֆէրլէր պանիսի օլան վէ իգթիսաաթ էն պէօյիւք մէսա"իլ իլէ իլթիզալ էտէն, վէ Ամէրիգանըն վագթը հազըրտա 'ամէլի զէքեալարընտան սայըլան Ճէյմս Հիլ տախի աթիտէքի սաթըրլարըյլէ 'այնի հագիգաթը թէ'կիտ էտիյօր. «Թօփրագտան եալընըզ իննսանըն գալապինի միւֆէրրիհ վէ ճէսէտինի մէթին գըլան չէյլէր նէչվ ու նէմա պուլմազլար, անճագ պիր միլլէթին իտարէսինէ վասրթա օլան ֆէզա"իլ վէ րուհա թագվիյէթ վէրէն թէ"սիրաթ տախի օրատան հասրլ օլուրլար։ Թօփրագը թիմար էթմէք եալընըզ միլլի սէրվէթին տէյիլ, անճագ միլլի սիրէթին տախի մուհաֆզըը տըր։ Պիզիմ հագիգի ալթուն մա'տէնլէրիմիզ տիյարըմըզըն միւնսիֆթի թարլալարը օլուպ, պիզ անլէրտէն Ալլահքա եախօտ ճէն. Ամէրիգանըն եախօտ սա"իր հէր հանկը պիր մէմլէքէթին մա'տէնլէրինտէն զիյատէ պօլ մահսուլ էլտէ էտէպիլիրիզ։ Պիզիմ միլ-

լի հագիգի միրասլարբմըզ արազի ի մէզրու՛էէրիմիզ տիր։ Հէր չէյի սիւվիւրիւպ կէօթիւրէն զէման ֆուրթունալարբնտա պիր միլէթի միւհքէմ վէ գավի սազլայաճագ օլան լէնկէր՝ նէ օրտուլար, նէ տօնանմալար, նէ թիճարէթ, նէ միւթէնէվվի՝ սէն՛աթլար, նէ տէ հէր հանկը պաչգա պիր չէյ օլմայըզ, անճագ արազի տիր։»

Պու էանատէ նազիք պիր թէպէտիւլ տէվրէսինտէն կէչմէքտէ պուլունան պիզիմ մէմլէքէթիմիզ իչիւն պալատէքի սաթըրլար հայաթի պիր մա՛նայը հա՞իզ տիրլէր։ Էֆքեար ը՛ամմէ պիթթապ՛ սիյասի մէս՛էլէլէրէ մէրազ կէօսթէրիր, լաքին ճիւմլէ մէսա՛իլ ի սիյասիյէ միլլի էն տէրին մէսա՛իլին սաթհի չալգանմալարը օլտըղընը տէրք էթմէք կէրէք տիր, վէ պու մէսա՛իլ հալլ օլունմատըգճա, սիյասի սազլամ վէ միւթէրազգը հայաթա մալիք օլմազ գապիլ տէյիլ տիր։ Հազմ իչի պիզիմ ճէսէտիմիզին թէչքիլաթընտա նէ կիպի պիր խըտմէթ իճա էտէր իսէ, զըրա՛աթ տախի պիր միլլէթին հայաթընտա ՛այնի վազիֆէյի իճրա էտէր։ Մէմլէքէթիմիզտէ զըրա՛աթ թէրազգը էթմէտիքճէ, պիզիմ միւ՛էսէսաթ ը թա՛լիմիյէմիզի ասլա ՛ալի սաթհլարա թէրճի՛ էտէմէյէճէյիզ, տօնանմայը վէ օրտուլը թազվիյէ գըլամայաճաղըզ, տախիլի վէ խարիճի մէթին պիր փօլիթիգա թա՛գիպ էտէմէյէճէյիզ, վէ պիր միլլէթ հալինտէ մէտէնիյէթին ՛ալի տէրէճէտէն օլան լէզայիզի արգասընտան գօչամայաճաղըզ։ Ճէսէտին գուվվէթ վէ պիւնեանը իչիւն լազըմ օլան մէվատտ հազմ վասըթասըյլէ թէտարիք օլունտըղը կիպի, պիր միլլէթին եախօտ տէվլէթին իգթիսատի էն պէօյիւք գուվվէթլէրի զըրա՛աթլէ թէհհիյէ էտիլէճէքլէր, վէ ճիւմլէ սէն՛աթլար վէ գա՛ալիյաթ ը թիւճճարիյէ մէզգիւր գուվվէթլէր իւզէրինէ միւ՛էսէսէ պուլունաճագլար տըր։ Զըրա՛աթըմըզը չու կէրիտէ գալմըշ հալինտէն թէրճի՛, եէնի ալէթլէր վէ ճէննի եէնի ուսուլլարլա թօփրագ մահասուլաթընը թէզէհհտ վէ րէնչպէր էհալինին հայաթընը սէհլ վէ խօշ գըլմագ մէս՛էլէլէրի, միլլի էօյլէ մէնաճի՛ի իրա՛է էտէրլէր քի, եաչամագ վէ թէրազգը էթմէք էմէլինտէ օլան հիչ պիր միլլէթ անլէր հագդընտա պիգայտ պուլունամազ։ Մէմլէքէթիմիզին եէնիտէն իհտա օլմասը կիպի ՛ազիմ պիր իչ իլէ օլ գատար սըզը ՛ալագասը օլան, վէ հալընըն մուճիտ նէթիճէսի, պու տիյարըն ՛անասըր ը մուխթէլիճէսի արասընտա իթթիհատ վէ ի՛թիլաճ բուհրնըն թազվիյէսինէ վէ մէտէնիյէթի նի՛մէթլէրինին եայըլմասընա պէօյիւք մէտար օլաճագ օլան հիչ պիր մէս՛էլէ եօգ տըր քի զըրա՛աթը իլէրի կէօթիւրմէք մէս՛էլէսի գատար մուհիմմ օլմուչ օլսուն։

Ֆիլվագը՝ չօգ քիմսէլէր չիֆթճիլինին հէլալ էմէյի իլէ էլէ կէթիրտիյի մահասուլընը զատատալարա վէ եաղմաճըլարա գարշը մուհաճագա օլունմասը պու տիյարտա զըրա՛աթըն թէրագգըսընընը իլգ վէ էսասի չարթը օլտըղընը իտտի՛ա էտէրլէր, վէ տօղրուսը զուրրա՛ ալընընըն թէրիյէ էլտէ էյլէտիյի մահասուլաթա քէնտինին սահիպ օլաճաղընա քեամիլէն էմին օլմատըգճա, քէնտի սէն՛աթընա պիւթիւն գալպի վէ գուվվէթիյլէ եափըշմազ, քէնտի սէն՛աթընը թէքեամիւլէ իրատէթ վէ վասըթատան մահրում պուլունուր, վէ քէնտի թարլասընը եիւզ իւսթիւնէ թէրքէէ կէչիմինի զուրպէթտէ արամագա սէվգ օլունուր։ Լաքին հիւքիւմէթ թարաֆընտան հէր հալտէ իֆասը լազըմ օլան պու մուհաֆազա՛ պիր մէմլէքէթտէ զըրա՛աթըն թէրագգըսընը թէ՛րինէ գա՛իյէն զայր ի քեաֆի տիր։ Հիւքիւմէթին թէ՛սիս էյլէմիչ օլտըղը պիր գաչ մէքեաթիպ ի զրա՛իյէ, պաղչէվանլըղա տա՛իր օլան նէչրիյաթ, եէնի ալաթ ը զըրա՛իյէնին իտհալը վէ սա՛իր պու կիպի թէչէպպիւսաթ տախի թիւրքիատա զըրա՛աթ սէն՛աթընըն թէրագգըսընա հէր նէ գատար լազըմ իսէլէր տէ, եէնէ տէ քեամիլէն զայր ի քեաֆի վէսա՛իթ տիրլէր։

Թիւրքիատա ՛ուսմանի՛ ամմա իպթիտա՛ի հալտէ օլան չիֆթճիլիք սէն՛աթընըն թէրագգըսը պասընտա էն էսասի չարթ՝ ասլ էյալէթ մէքեաթիպ ի իպթիտա՛իյէլէրինէ պաղչէվանլըղըն ՛ամէլի թա՛լիմինի կիրտիրմէք տիր։ Շու վասըթա իլէ թօփրաղը թիմար էտէն պիր էհալի, զըրա՛աթ ՛իլմինին իզհար էյլէտիյի զիգրմէթ հագայիգի անլամաղա վէ անլէրի թօփրաղը տահա զիյատէ մահասուլտար գըլմագ իչիւն թաթպիգէ մուգթէտիր, էաքի վէ իպթիտա՛ի ալաթը վագթ ը հազըրըն եէնի ալաթ ը զըրա՛իյէսինէ թէզտիլէ մէյեալ, սէն՛աթընը սէվգն, վէ մահալ ը վէլատէթինտէ գալըպ տա անըն թէրագգըսընա չալըշան պիր էհալի հազըրլամագ միւմքինի օլաճագ տըր։ Վէ մէքթէպլին էսասի վազիֆէյէրինտէն պիրիսի տէ՝ ֆէրտի միւ՛թէպէէր պիր եօլտա կէչիմինի չըգարմազա հազըրլամագ տէյի՛լ մի տիր։ Շակիրտին ֆիքըրինի պիր թագըմ հավա՛ի ՛իլմէրլէ տօլտուրան, վէ պէօյլէճէ անը քեամիլէն իգթիտարըզ, սընայի՛ հէր հանկը պիր իչտէն վէ թա՛լիմտէն մահրում, վէ քէնտի էքմէյինի չըգարմազա գապիլիյէթսիզ հալտէ միլլէթէ թէալիմ էտէն ճիւմլէ միւ՛էսէսաթ ը թա՛լիմիյէ՝ մէքթէպ թէսմիյէ օլունմազա լայըգ տէյիլ տիրլէր։ Էկէր մէքթէպլին մագսէտի չակիրտի ՛էօմրէ հազըրլամագ իսէ, ճիւմլէ միլլէթ մէքթէպլէրինին տէվրէ ի թահսիլիյէլէրինտէ հիչ պիր տէրս չակիրտի անընը մահալ ը վէլատէթինին

հայաթբնա զբրա'աթ տէբսի գատար հազբրլա-
յամազ ։

Վէ զբրա'աթ՝ թէբպիյէ ի աթֆալ վէ չէհրիլիք նօգթա ի նազարբյլէ տախի սա'իր ճիւմլէ 'իլմլէր սբրասընտա եէքթա տբր ։ Ամէլի թարզտա թէտ-
բիս էտիլէն զբրա'աթ տէբսլէրի գատար, չակիրտին հասսէլէրինի միւթէնէվվի' իտմանա թա'լիմ էտէն վէ անբն բուհը իլէ թապի'աթ արասընտա օլ գատար սբզը 'ալագա հասբլ էտէն, չակիրտին ֆիքբինտէ 'ազլի մուֆիտ չօգ հիսսիյաթ ուլանտբրան, չա-
չակիրտին էլլէրինի միւթէնէվվի' թա'լիմլէրէ սէվգ էտէն վէ սաղլամ պիր վիւճուտա վէ սաղլամ պիր սիրէթ թէչքիլինէ օլ գատար մէտար օլան հիչ պիր 'իլմ եօգ տբր ։ Պիր էյալէթտէքի իպթիտա'ի մէք-
թէպին տիվրէ ի թահսիլիյէսինտէ հիչ պիր 'իլմ պուլունամազ քի, քէօյլիս կէնճլէրին մէմլէքէթի ի ասլիյէլէրինտէն թէպա'իտինի վէ պէօյիւք չէհրլէր-
տէ երզբլմայբրընը, էվվէթ, էլեէվմ սայքի ճիւմլէ մէտէնի մէմլէքէթլէրտէ էն պէօյիւք լա'նէթլէրտէն պիրի օլան պուլ հալը, միւ'էսսիր սուրէթտէ մէն'է, 'ամէլի թարզտա թա'լիմ էտիլէն զբրա'աթ գատար մուվաֆֆագ օլապիլսին ։

Լաքին էյալէթ մէքտաթիպ ի իպթիտա'իյէլէրի-
միզին սալթ փրոզրամլարընը թէպտիլ էթմէք քես-
ֆի տէյիլ տիր ։ Իսմէն վէ քեաղըտ իւզէրինտէ օ-
լան ճիւմլէ իսլահաթ ֆա'իտէսիզ վէ սէմէրէսիզ օլմագլա պէրապէր, էֆքեար ը 'ամմէյի ալտաթմա-
ղա սէպէպ օլուբ, վէ հագիգի իսլահաթա մանի'է տիրլէր ։ Եէնի փրոզրամը գուվվէտէն ֆի'լիլ կէթի-
րէճէք վէ եէնի տէվրէ ի թահսիլիյէլէրի էօլիւ հարֆ հալինտէ գալմագտան գուրթարաճագ օլան զաթ մուգթէտիր ֆա'ալիյէթլէր տիր ։ իլթէ պու մու'ա-
լիմլէր զբրա'աթ եախօտ սընայի' միւթէնէվվի' 'իլմ-
լէր վասթիասբյլէ չակիրտին հասսէլէրինի վէ էլլէ-
րինի 'ամէլի սուրէթտէ ալըշտբրապիլէճէք տիր ։ Ինայբ, էվվէլա մուգթէտիր մու'ալիմի թէտարիք էթմէտիքճէ, պիզ մէքտաթիպ ի իպթիտա'իյէմիզտէ, զբրա'աթ վէ էլ իշլէրի կիպի տէվրէ ի թահսիլիյէլէրի ասլա սէմէրէտար գբլամայաճագդբզ ։ Իմտի պիր սէ-
նէ պիլէ զայ՝ էթմէքսիզլին, էրմէնիլէրին չօգ պու-
լունտբզը մէրքէզլէրտէ, թաչրա թա'լիմ ու թէր-
պիյէսինին մաթլուպաթընը իգնա' մագսէտիյլէ պիր դաչ Վաթանպերուանոպլար թէ'սիս էթմէք կէրէք տիր ։ Պու նէվ' միւ'էսսէսաթըն վազիֆէսի թա'լիմ ու թէտրիճէ իսլահաթա տէլիլլէր օլմագ օլաճագ տբր ։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ԿԻԼԻԿԻԱ ՄԼՔԹԵՊԼԷՐԻՆԻՆ ՓՐՕՂՐԱՄԸ

Զօգտան պէրու հագգընտա տիւչիւնիւլէն փրօ-
ղրամ մէօ'էլէսի չու կիւնլէրտէ տահա զիյատէ նա-
զարը միգդաթ ճէլպ էտիյօր ։ Մէքթէպիմիզտէ հա՞նկը լիսանլարա էհէմմիյէթ վէրիլսին ։ Էրմէնի-
ճէ՝ լիսան ը մատէրզատըմզդ օլտբդը հասէպիյլէ պի-
լա չիւպհէ պէօյիւք էհէմմիյէթի հա՞իզ տիր ։ Շա-
կիրտան 'ա'իլէլէրինտէ Թիւրքճէ թէքէլլիւմէ իւլ-
ֆէթ էթտիքլէրինտէն, էրմէնիճէ 'ատէթա պիր էճնէպի լիսան կիպի էօյրէտիլիյօր ։ Բէսմի լիսան 'Օսմանլըճա օլտուղունտան վէ մէչրութիյէթ սայէ-
սինտէ հիւքիւմէթ մէ'մուրիյէթլէրինտէ պուլունա-
պիլմէք իհթիմալը անա պիր գաթ տահա էհէմմիյէթ վէրիլմէսինի իճապ էտիյօր ։ Փէք 'ալա, լաքին նախաբզնաշտա իքինճի տէրէճէտէն մէքտաթիպլէ հազբրլանմագ իչիւն էճնէպի պիր լիսան թահսիլի տէ զարուբի տիր ։ Պու էճնէպի լիսանը հա՞նկըսը օլաճագ տբր, Թալէպէտէն պա'զբլարը Մ. Թ. Գօլէճինէ տախիլ օլմագ իսթէբ. իմտի Ինկիլիզճէ լիսանը հա-
զբրլամալը ։ Զօգլար պու գօլէճի սէվմիչ տիրլէր ։ Պա'զբլարըն իտտի'ասընճա պիդլէ էն զիյատէ սուս-
հուլէթի վէ գուբպիյէթի օլան Մ. Թ. Գօլէճինտէ փրօթէսթանլըգ փրօփականտասը իճբա օլունուպ Լուսաւորչական թալէպէ մազհար ը չէչմ ի պիւ-
բուտի օլուսյօրլար, միլլի տուդղու էօլտիւրիւլիպ, թէմայիւլաթ ը միլլէթփէրվէրիտի օլան թալէ-
պէ թարտ էտիլիյօր, վէ սա'իրէ ։ Լաքին չու ֆիքբլէր պա'զբ մա'բուճ ֆբբգաճբլարընն օրա-
տա քէնտի մադսէտլէրինի թէրվիճէ մուվաֆ-
ֆագ օլմատբգլարընտան, էվվէլթ, չօգճա էօյ-
լէլէրտէն նէչ'էթ էթտիյինէ չիւպհէ իսթէմէզ ։ Նէ տէ տէնսէ, պու կիւն կիլիկիա մէքթէպլէրինտէ մու'ալլիմլէրին գբսմ ը ա'զամը, հաթթա բէ'իս ի բուհանիլէրին նիչէլէրի մէգքիւբ գօլէճտէ թէտէր-
բիւս էթմիչ օլանլարտան, վէ 'ալէլէքսէր աղբր պաչը վէ մուգթէտիր քիմսէլէր օլմասը, նիչէ գօ-
լէճ մէ'զունլարընն էսքի բէժիմին չէտիտ խու-
սուսմէթինէ բաղմէն նիհէ տէ վա'ըզդբզ, տօգթօր-
լըգ կիպի նէչէ խբտէմաթ ը 'ալիյէյէ թէչէպպիւս էտիպ փարլադ մուվաֆֆագիյէթլէրի, 'ալէլսու-
սուս գօլէճտէ նամտար վէ չէօհրէթչու'ար պա'զբ փրօֆէսօրլարըն միլլէթիմիզ արասընտա քէսպ էթ-
տիյի նուճուզ վէ թէ'էսիրլէրի անբն գբյմէթինի պագի սաղլայօր վէ սաղլայաճագ տէյիւ կէօրիւ-
նիւյօր ։ Տիկէր թարաֆտան հիւքիւմէթին իւ'տատի թալէպելէրի պիր թագըմ իմթիյազաթ ը մախսու-
սէյէ մալիք պուլունույօրլար ։ Հիւքիւմէթ տա'ի-

րէսինտէ սուհուլէթլէ գապուլ օլունուպ , մէքեա-
թիպ ի 'ալիյէյ պիլա իմթիհան տախիլ օլույօրլար ։
Իսթանպօլտա պուլունտուրղմուզ էանատա մէքթէպի
Հուգուգա կիրմէք իսթէյէն պիր գաչ գօլէճ մէ-
ղունլարընըն վէրմէյէ մէճպուր օլտուգլարը փէք
միւչքիլ տուխունիյէ իմթիհանլարը անլերի մէ'յուս
էթտի ։ Հալէպ ի'տատի միւնթէհիլերի իսէ իմթի-
հանսըզ գապուլ օլունտուլար ։ Հիւքիւմէթ քէնա-
տի մէքթէպլէրինին գըյմէթ ու հայսիյէթինի մու-
հաֆազա վէ թէղէիւտ էթմէք իսթէյօր , պու իսէ
թապի'ի տիր ։ Էօթէտէն պէրու 'Օսմանլը մէք-
թէպլէրինտէ Ֆրանսըզճա թա'լիմ էտիլմէքտէ օլ-
մուշ տըր , իմտի հիւքիւմէթ մէքթէպլէրինէ ճէլպ
օլունան թալէպէյէ Նախճըվանտա Ֆրանսըզճա-
նըն լիւզիւմիւ պի իչթիպահ տըր ։ Զօգ մահալլեր-
տէ էրմէնի մէքթէպլէրինտէ էվվէլտէն պէրու զա-
թէն իչպու լիսանա էհէմմիյէթ վէրմիչլեր տիր ։
Իմտի նէ՞ եափալըմ. միլլէթ մէքթէպլէրիմիզտէ էր-
մէնիճէ վէ թիւրքճէ լիսանլարտան մա'տա մէզքիւր
իքի էճնէպի լիսանլարը տա պուլունտուրուլսա
պիւտճէ միւսա'ատէ էթմէզ . վաղթի եէթիչմէզ վէ
կէնճ , սիւպեան չակիրտան իչինն տէրսլեր փէք
աղըր օլուր ։ Էէր հանկը պիրիսինի թէրք էթմէք
իսէ մուճիպ ի զիյան կէօրինիյօր։ Շու հալտա
նէ՞ եափալըմ ։ Նէ գօլէճ , ի'տատիյէյէ իմթիսալ
էտէր , վէ նէ տէ ի'տատիյէ գօլէճէ ուլտուրուլուր,
չու խուսուսըն հալը իսէ սալթ հիւքիւմէթտէն
մէրպուճէ վէ մաթլուպ տըր գըյսընտայըզ ։ Էվ-
վէլա , գօլէճլէր տախի էզհէր ճիհէթ հիւքիւմէթ
ի'տատիյէլէրինին իմթիյազլարընա մալիք օլսալար
հագգ տըր ։ Անլէրտէ վէրիլէն տէրսլեր ի'տատիտէն
նօգսան օլմայօր ։ Վէ անլեր 'ալէսէվիյէ պէյն էլ
միւէլ տիրլեր ։ Սանիյէն , պու իքինճի տէրէճէտէն
մէքեաթիպ արասընտա պիր խայըրլը 'իլմի վէ է-
տէպի րէգապէթ աչըլմասը իչինն 'այնի սուհուլէ-
թի իքիսի տէ էլտէ էթմէլի տիր . լաքին հիւքիւ-
մէթ քէնտի րէսմի մէքթէպլէրինէ էթտիյի մատ-
տէ. եարտըմը գօլէճլէր իչինն տէ եափմալը՞ մը ։
Խայըր։ Պու աէնէ Քիլիս էրմէնի մէքթէպի իչինն
ալթը այա մահսուպ օլմագ իւզրէ 7½ Օսմ. լիրա-
սը մէ'արիֆ Թախսիսաթը օլտու ։ Պու միսլի նա
մէսպուդ պիր վաղը'ա օլտըղը իչինն փէք սէվի-
նիլէճէք պիր խուսուս տըր ։ Լաքին պու ի'տանէ
փէք տէ ազ տըր ։ Պիր մու'ալլիմ մա'աչընըն նըս-
ֆը տա տէյիլ տիր ։ Հալ չու քի , 'Օսմանլըճա լի-
սանը պիլէ էրմէնի մէքթէպլինտէ օլտըղը գատար
թա'լիմ էտիլմէյէն բիւչտիմիղին քիւլլի մէսարիֆի
պիթթէմամ հիւքիւմէթ Թարաֆընտան Թէմվիյէ
օլունուլսյօր ։ Շու խուսուս նազարը ի'թիպարա
ալընմատըգճա մէքթէպ փրօղրամլարըմըզընն տիւ-
ղէնսիզ հալը էնճամա կէլմէյէճէք ։ Վէ հալ պէօյ-
լէ օլտուգճա մէքթէպ միւատէթի պիթմէզտէն 4-5
սէնէ էվվէլ , էրմէնիճէ վէ 'Օսմանլըճա լիսանլար-
տա սընըֆը 'այնի սագլայըպ , չօճուգլարըն եա վա-
լիտէյնինին բիզասըյլէ իսթէյէնէ եա սալթ Ֆրան-
սըզճա եա սալթ Ինկիլիզճէ թա'լիմ էթմէքլիք լա-
զըմ կէլէճէք տէյիւ կէօրիւնիւյօր ։

Քիլիս ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՍԱՂ ԿԷՋԻՏՏԷՆ ՆԱՄՍԼԻ ԳՈՒՐԹՈՒԼՏՈՒՄ

(Տէնէն Եէբու Թօփալեան , Ֆէյէ)

3.

Պէնի չիմտի հէր քէս էօլտիւ Թէսավվուրըյլէ հիչ էլլէմէյօրլար իտի։ Պու դըթալ սըրասընտա վէր. Իսթիլիանօս, Պատ. Միլտոնվէ Աբմենակ էֆ. օրատա պուլունան աչըգ պիր օտայա կիրէրէք, գափույու արգասընտան էյիճէ գափամըչլար իտի . լաքին գու-
տուրգան գուրտլար օրատա ատէմ օլտըղընը ան-
լայարագ, պիւթիւն գուվվէթլերիյլէ օրայա հիւ-
ճում էյլէտիւէր ։ Օ սըրատա Աբմենակ էֆ. «Իսլամ օլալըմ պիզէ պիր չէյ էթմէյինն» տէյիւ պաղըրտը ։ Խունրիզ գալապալըգ իսէ «Աչընն սիզէ պիր չէյ էթ-
մէյիզ» տէյէրէք գափույու աչաըրտալար վէ իչէրի կիրտիւէր ։ Պաչլատալար Պատ. Միլտոնընն սա'աթը-
նը , փարասընը վէ իւսթիւնիւ սօյմագա , քէնտի տախի «Տուրուն, պապա , տուրուն պէն չըգարա-
յըմ ,» տէյէրէք չըգարըգ հէր նէսի վար իսէ թէս-
լիմ էյլէտի ։ 'Այնի մու'ամէլէյի օլպիր իքիլէրէ տա-
խի եափտըգտան սօնրա տըչարը չըգարըգ , իչիւ-
նիւ տէ էօլտիւրտիւլէր ։

Պու հէնկեամէ արասընտա Թօսճեան Սամին պաճը պիր ֆուրսաթ պուլարագ , եօգարը միւտի-
բին օտասընա չըգմըշ իտի , անը տախի օրատա պուլարագ , գափույու աչմասը իչինն սօն տէրէճէ իճգար էյլէտիւէր ։ Մէրդումէ իսէ հայաթը իչինն իւմիտի գալմամըշ իտիյինի կէօրէրէք , «Աման պէ-
նի էսիրկէյին, եանըմտա 25 լիրա վար անը սիզէ վէրէյիմ վէ 25 լիրա տահա կէթիրթտիրէյիմ» տէ-
յիւ չօգ րէճալար էթտի իսէ տէ , կրանիթ գայաը քէսիլմիչ օլան գալպլէրէ ասլա թէ՞սիր էթմէտի ։ Էնճամ տայանամայարագ «Իսլամ օլայըմ պէնի էօլտիւրմէյին» տէտիյինտէ , «Փէք կիւզէլ , չըգ սէ-
նի Իսլամ էտէլիմ ,» տէյէրէք գափույու աչըրլար ։ լաքին խա՛ին պի փէրվա հայվան գալպլի ճանվէր-
լէր փարասընը ալըպ վիւճուտը խուն ալուտընը եէք համլէտէ պի հայաթ օլարագ եէրէ սէրտիւէր։ Պու վաղթտա միւտիր պէյին հանըմը քէնտի օ-
տասընտա իտի. պիր սէս պիլէ չըգարմասը ։

Պու պիւթիւն վագը'ալարտա տիւչմիւչ օլտուղըմ եէրտէ իտիմ, վէ կելիպ կէչտիքճէ պէնի տէփէլէյօրլար իտի։ Օրատա օլանլարը քեամիլէն Թելէֆ էթտիքտէն սօնրա, իչէրտէ օլան մէյթլէրի պիրէր պիրէր չէքիպ տիչարը չըգարըյօրլար իտի։ Արթըգ միւտիրին էվինտէ օլանլարտա չիւպհէ գալմատըղընը անլայարագ Սաղ Կէչիտտէ Թէմէլքքիւն էտէն Հաճընլըլարը էօլտիւրմէյէ կիթտիլէր։ Պու սըրատա օլտըղըմըզ եէրտէ սօղուդ ալըպ տա էօքսիւրիւք ԹուԹար գօրգուսը իլէ տըչարը չէգըպ օլպիր մէվԹալարըն հանընա հաԹտըմ, վէ հանըմտա օլան եզսա պաճը սաղ մը տէյիւ հավաչճա սալտատըմ, ֆագաթ չօգտան էօլմիւչ իտիյինի պուլտուսմ։

Պու սըրատա Օսաննա հանըմ Թօփճեան վէ Գրիգոր աղա Սէֆէրեան պաչլարընը գալտըրտըլար. պէն տէ «Աման հաԹըն, չիմտի սաղ օլտըղընըղը անլարլարատա էօլտիւրիւրլէր, սիւքիւթ տուրուն» տէտիմ։ Պատ. ԻսԹիլիանօսըն գաԹըրճըսընը էն սօն տէֆ'ա էօլտիւրտիւլէր, վէ անը իւզերիմտէն սիւրիւրքէն գան տահա տօնմամըշ իտիյինի հիսս էթտիմ, եէրլի Հաճընլըլարը տա պէԹիրտիքտէն սօնրա պիր եէրտէ Թօփլանըպ, վահչիլիքլէրինի պիրպիրլէրինէ Թա'րիֆ էտիյօր իտիլէր։ Էօֆէտէն ճանի ի էքպէր օլան Հաճի պէյ իւլէ միւտիր կելիպ, «Փաքլէտինի՞զ մի» տէտիլէր. անլէր տախի «Էվվէթ, էմրինիզ իճրա օլունտու» տէտիլէր։ «Էյի էֆտինիզ, լաքին պունլարըն պուրտա գալմասը օյմազ, կէօՀԹիւրիւն տէրէյէ տէօքիւն» տէյիւ էմր էյլէտիլէր։

Պունտան էվվէլ Օսաննա հանըմ «Ալլահ 'աչգընա պիր սու վէրին իչէյիմ վէ պիր գուրչուն սըդըն էօլէյիմ» տէյիւ չօգ եավաշտը. լաքին չի՛ֆայտէ։ Գրիգոր աղա Սէֆէրեան «Այաղընըզըն Թապանընը էօփէյիմ պիզի էսիրկէյին» տէյիւ րէֆա էյլէտի, րէֆա պիլմէզ օլան տիւչմէնլէր իսէ, «Պագ հէլէ, գօճա կեավուր, էօլմէմիչ տէ տահա սէօյլէյօր» տէյիւ պիր գաչ Թանէ սիլահ սըդտըլար, հաքէզա Օսաննա հանըմա։ Պու սըրատա պիր արապա կէթիրտիլէր, արապանըն ալապիլտիյի գատար մէյիթլէրի իչինէ տօլտուրտըլար. քէնտիլէր տախի հայվանլըգ վազիֆէսինի իճրա էյլէտիլէր, վէ պիրէր պիրէր տէրէյէ աչաղը աԹտըլար. Թէքբար Օսաննա հանըմ տայանամայարագ «Աման պիր սու վէրին» տէյիւ տէրէտէ օլան մէյիթլէրինի արաբընտան նիտա էյլէտի։ Զայիֆ գատատըլար իսէ «Պուրատա սու օլմազ» տէտիլէր, վէ գուլաղընըն տիպինէ պիր գուրչուն սըդտըլար վէ Թէպլիմ ի րուհ էթտի։

Պէնի արապայա գօմաղտան էվվէլ պիրազ սիւրիւքլէտիլէր։ Պիր գարը կելիպ էլիմտէքի եիւզիւյիւ վէ ճէպհմտէ օլան իքի լիրա իլէ պիր գազիյի (պիր էաքի ալԹուն սիքքէ) տէ ալտը։ Պիզի աչաղը տէրէյէ տէօքտիւքտէն սօնրա, պիրի պէնի կէօսԹէրէրէք «Պու տահա սաղ տըր, պիր գուրչուն սըդըն» տէտի. տիկէրի իսէ «Գուրչունա եաղըզ տէյի՞լ մի, սօնրա օ կէպէրիր» տէյէրէք, ախէր մէյիթլէրի կէԹիրմէյէ կիթտիլէր։ Պու ֆուրսաԹտան իսԹիֆատ էտէրէք պէն աղըմ իւզերի եաԹտըմ, օլուր քի իւզերիմէ պաչգա մէյիթ տիւչէր տէ գալգամամ, եա տա նէֆէս ալամամ տէյիւ գօլուսմը պաչըմ ալԹընա գօյտում։ Թէքբար պիր արապա մէյիթլէր տահա կէթիրիպ, պիրինի պաչըմ իւսԹիւնէ ախէր պիրինի տախի այաղըմ իւսԹիւնէ ալԹըլար։ Պու մինվալ իւզրէ հէփսինի պիԹիրտիքտէն սօնրա, հէր քէս քէնտի էվինէ չէքիլտի։ Արթըգ վագէթ ագչամ իտի։ Պէն պիր զահմէթ իլէ էօլիւլէրին արաբընտան չըգարագ տիպ իւզերի կելմիմ, վէ եաԹան էօլիւլէրէ «Իչինիգտէ սաղ օլան վա՞ր մը» տէյիւ եավաչճա սէօյլէտիյիմտէ, կէօքսիւնիւ Սարգիս իսմինտէ պիր կէնճ սաղ իտիյինի պէյան էյլէտի։ Պէն տախի «Պէրապէր կիտէ՞ր մի սին» տէտիյիմտէ, «Կիտէրիմ» տէյիպ կելիպ պէնիմ էլիմտէն ԹուԹարագ գալտըրտը, պէն տախի «Նէ՞րէյէ կիտէլիմ, գաԹիլ միւտիրին էվինէ՞ մի, եօգաա պիր չալը իչինէ՞ մի» տէտիմ. մէրգում տախի «Սիսէ գատար կիտէլիմ» տէտի։ Էլ էլէ ԹուԹարագ պէն զահմէթլէրէլէ եօլու պուլապիլտիք։ Պիր Թարաֆտան եարալարըն ԹԷ՞սիրի, տիկէր Թարաֆտան պաչըմըզտան կէչմիչ օլան վագը'անըն գալպիմիզտէ աչտըղը եարալար նէֆէճէսի օլարագ, 'աճա՛իպ սուստուզըգ հիսս էտիյօր իտիք։ Օլ սէպէպտէն բաոթ կէլտիյմիզ նավաք սուլարը չօգ իչԹիհա իլէ իչիյօր իտիք։

Եալընն այագ վէ եարը չըպլագ պիր հալտէ կիտեր իքքէն, պիրտէն պիրէ պիր այագ սէսի իչիԹիտիք վէ Թէքբար պիզի տէհչէթ գափլատը։ Եօլտան պիր Թարաֆա սափըպ եիւզ իւսԹիւ եէրէ գափանտըգ, եօլճու իսէ սավուչուպ կիթտի։ Պիզ տախի գալգըպ Թէքբար եօլումըզա տէվամ էյլէտիք։ Պիր գաչ սա'աԹ կիթտիքտէն սօնրա Թէքբար պիր այագ սէսի իչիԹտիք, եօլտան սափտըգ վէ պու եօլճու եաղըն օլտըղընտան չիւպհէչէնէրէք պաչ ուճումըզտա պիրազ տուրտուգտան սօնրա սավուչուպ կիթտի։ Պիզ տախի պիր տահա հայաԹ իւմիտլէրիյլէ տօլարագ, Սիսէ կիթմէք իւզրէ եօլա տիւչտիւք։ Համտ օլսուն, պաչգա պիր քիմսէյէ բաոթ կէլմէյէրէք Սիսէ եէԹիչտիք։ Ֆագաթ սէվկիւլիւլէրիմիզի Սաղ Կէչիտտէ պրագարագ, օրայա վարը օլտուգ։ ԶաԹէն պիզտէ լինսանիյէԹ գալմամըշ իտի. իւսԹիւմիւզտէն, պաչըմըզտան վէ ևիւ-

զիւմիւզտէն ադան գանը կէօրէնէ տէհչէթ կելիյօր իտի։

Տօստօղրու փէտէրիմին խանէսինէ կիթտիք քի մէրգում սէֆալէթի նէթիճէսի օլարագ Սիսէ հիճրէթ էթմիչ իտի։ Էնճամ ազրը վէ ֆիղան իլէ օրայա եէթիշտիք։

Իմտի պու գատար վագը՛ա մէյտանտա իքէն Հաճի պէյ վէ միւտիր 78 ճանլարըն գաթիլի օլմուչ իքէն, նէ՞ աճընաճագ պիր հալ տըր քի, Սաղ կէչիտ էհալիսի, Հաճի պէյ վէ միւտիր քէյֆ ի մա՛իչա՛ էօմր կէչիրիյօրլար։ Ա՛ատալէթ վէ մէչրուԹիյէթ ՛աճէպա պունու հա՞նկը գանունա Թաթպիգէն սիւքիւթ կէչիյօրլար։ Անլէր սիւքիւթ կէչսինլէր, լաքին Ալլահ հագգը իճրա էյլէյճէք. գիրա օլ վագը՛ատա միւսէպպիպ օլան միւտիր վէ Հաճի պէյ իտիյինի գաթէն պիլիր. հիչ տէյիւսէ Սաղ կէչիտ չէհիտլէրինին գանլարը վէ անլէրին էօքսիւզլէրինին կէօզ հաչլարը իլէ օլան րէճա վէ նիյազլարը Գատիրին տիգգաթըն ճէլպ իլէ հագգը իհդագ էյլէյճէք տիր։

ՍՕՆ

՚Ա՛ՁՆԹԱՊՏԱ Ա՛ՃԼԸԳ

՚Ա՛նԹապըն ԹԷ՛յեիւչ մէօ՛էլէսի սօն սէնէլէրտէ կիթտիքճէ չէթինէչմէքտէ օլմուչ տըր. պունըն պիր միսալ իլէ անլատապիլիրիզ։ Թա՛մամ հաղըյլէ (պուրատա ապըր Եաղ Թէսմիյէ օլունուր) պուղտայըն, պունտան 13 սէնէ էվվէլքի ֆիյ՛աթլարընդ հագըն սէնէլէրինքի իլէ մուգայէսէ էթտիյիմիզտէ կէօրիւրիւզ քի, 3 սէնէլէրին միւԹէվասըթ րագամլարը չէօյլէ տիր, Եա՛նի 13 սէնէ էվվէլտէ, (1893-1895տէ) հաղըն օգդասը 8 ղրչ. 22 փր. վէ պուղտայըն Թիմինի (Թիմին ատտիյիմիզ էօլչէք 15 օգդա կիլօ տիր) 12 ղրչ. 10 փր. իտի. հալ չու քի սօն 3 սէնէլէրտէ (1907-1909) միւԹէվասըթ րագամ օլմագ իւզրէ հաղըն օգդասը 14 ղր. 16 փր. վէ պուղտայըն Թիմինի 24 ղր. 12 փր. օլմուչ տըր, Եա՛նի մէզգիւր 13 սէնէ զարճընտա հաղըն փահասը 100տէ 69, վէ պուղտայընդի 100տէ 98 արթմըչ տըր։* Փէյնիրին, էթին վէ հագաճաղըն տահի գըյմէթի մէզգիւր նիսպէԹտէն չօգ չաչմազ։ ՚Ա՛նԹապըն գազանճ մէնպա՛լարը էսքի եէրինտէ, վէ տահա տօղրուսը գըսալմագտա օլտըղը հալտէ, չէհրին էհալիսի արթմագտա պուլունմըչ տըր, չիւնքի ՚իլավէ օլունան խալգ՝ խարիճտէն չէհրէ սէրվէթ վէ սան՛աթ կէթիրէն Թագըմտան օլմայըպ, տահա զիյատէ ՚Ա՛նԹապ էմին վէ բահաթ պիր մահալ տըր տէյիւ իշիտէրէք, անա կէչէնլէր էթրաֆըն վէ չիմալի սէմթլէրին փէրիչան վէ ֆագիր էհալիսի օլմուչ տըր։ Գու ՚իլավէյէ գարշը էքսիլմէք տահի ֆիլվագը՛ օլմուչ տըր. ֆագաթ էքսիլէնլէր չօգճա իշէ եարայան Թագըմտան օլտուգլարը իշիւն չէհրին օ ճիհէթտէն պիր քարը օլմազ տըր։ 15 սէնէ էվվէլքի վագը՛ա ի միւ՛էլիմէնին ինԹաճ էյլէսիյի մահտուտ հիճրէթ իւզէրինէ Ատանա վագը՛ասը օնա տահա չօգլարընդ ՚իլավէ էյլէսի, վէ պու միւնասէպէթլէրլէ եագընա իրադա կէօչ էտնէլէր՝ էքսէրիյա չէհրէ սէրվէթ վէ գուվվէթ մէնպա՛ը օլաճագ Թագըմտան պուլունտըլար։ Հէլէ չու պիԹիրտիյիմիզ 1909 սէնէսի իչսիզլիք վէ պահալըլըգ ճիհէթլէրիյլէ Թէքտէն պիր սէնէ օլմուչ տըր։ Կէչէն սէնէ էթրաֆը ալմըչ օլան չէքիրկէնին իթլաֆ ը վէսա՛իթինէ վագԹընտա Թէչէպպիւս օլունմատըղընտան, վէ պիր տէ էքինլէր իչին պէքլէնիլէն եաղմուրլարըն ազըղընտան զախիրէնին ազըղը անըն ֆի՛յէԹինի իքի միլինէ ֆըրլաԹը, վէ պու սէպէպտէն տէ ՚ամէլէ Թագըմընըն հայաթ վէ գուվվէթինին էսասը մագամընտա տուրան էքմէք ֆուգարանըն աղըղընտան խայըճա էքսիլտի։ Ա՛իսԹիյան քիլիսէլէր խարիճտէն տէ ազ չօգ եարտմ ալարագ, քէնտի միւհԹաճլարընդ գայըրմագ հալինտէ պուլունտըլար իսէ տէ, տիլէնէնլէրին սայըսը կիւնտէն կիւնէ արթմագտա պուլունտու։ Գըչ պաստաղընտա աճլըգ Միւսլիմ վէ զայր ի Միւսլիմ էհալիյի սըգըչտըրարագ, 10-15 եաչընտա օղլանլար վէ գըզլար, վէ հաթթա գուճաղը չօճուգլու կէնճ գարըլար սօգագլարա տիւչիւպ հէմ կիւնտիւզ, հէմ ագչամընդ գարանլըղընտա պիր փարչա էքմէք իչիւն գափու գափու տօլաչմագտա պուլունտըլար, օ տէրէճէ քի, ֆամիլեանընդ պիր գըսմընդ աճլըգտան գուրԹարմագ իչիւն էվլատընդն պիր գըսմընդ սաթմագ մէճպուրիյէթինէ կէլէնլէր տէ պուլունտու։ 5-25 մէճիտիյէյէ պէտէլ պիր Թագըմ չօճուգլարընդ սաԹըմըչ իտիյի Թէհագգուգ էյլէտի։ Պունըն իւզէրինէ ՚Ա՛նԹապ Իթթիհատ վէ Թէրագգը ճէմ՛իյէԹինին սա՛յ ու հիմմէթիյլէ պիր Ֆուգարափէրվէր ճէմ՛իյէթի Թէչէքքիւլ էյլէտի, վէ մու՛ախախաբէն չէհրին աղնիյա վէ համիյէթփէրվէրանընդտան պիր Թագըմ զէվաթ ը քիրամ տահի պունա իչԹիրաք էյլէյէրէք միւԹէճէֆիղէն իչլէմիյէ պաչլատըլար, էլհէմմ պու ի՛անէ գօմիսիօնը Իսլամ վէ ԽրիսԹիյան 3,000 գատար միւհԹաճիյնէ ի՛անէ վէրիյօր։ Եէվմիյէ 20 լիրա գատար մասրաֆլարը օլույօր, վէ մէսարիֆ էհալինին զիհալ վէ օրԹա հալը գըսմընդն վէրտիյի կէօնիւլլիւ հէտիյէլէրիյլէ Թէսվիյէ էտիլիյօր։ Տր. Շէֆրըտըն միւրաճա՛աԹը իւզէրինէ Մր. Ֆավր ՚Ա՛նԹապըն միւհԹաճիյնէ ի Իսլամիյէսի իչիւն 100 լիրա եօղլամըչ օլուպ, օլ մէպլաղ տա մէզգիւր գօմիսիօնա ԹէսլիմԷտիլմիչ տիր։ Շէհրիմիզ ֆուգարասը իչիւն Տախիլիյէ նազըրընտան տա հէր կիւն ի՛անէյէ մունԹազըր պուլունուլույօր, Ֆագաթ սալի պուրատան էլտէ էտիլէպիլէն ադէ իհԹիյաճաթ ը հաղըրէյէ անճագ 2-3 հաֆԹա քիֆայէթ էտէպիլիպ, խարիճտէն զիյատէ մու՛ավէնէթէ խուսուսի լիւգումա վար տըր։

՚Ա՛նԹապ, Փետր. 19, 1910 * * *

*Գու բագամլար չօգ սէնէլէրտէն պէրու ԹուԹմագտա օլտուղըմզդ մէսարիֆ տէֆԹէրիմիզտէն ալոզ օլունմըչ տըր։

ՅՈՒՈՒՆԱՐ Ը ՍԻՑԱՍԻՑԵ

ՏԱԽԻԼԻՑԵ

—:—

Մէպ'ուսանըն 48ինճի ՝ենրիկա'ը։ — Պու իճթիմա'տա թահսիլ, էմվալի գանունընտա միւնտէրիճ աթիտէքի մու'ատտէլ մատտէ ի գանունիյէ օգունտու. «Էվգաճ ը մազպուրէթ վէ միւլհագայա օլան իճառրէթէյն վէ մուգաթա'ա ի ղէմին վէ թէվհի' ի ինթիդալ վէ մէվգուճ կէտիքլէր պէտէլաթ ը իճարիյէսի վէ պէտէլ ի հաքեր պա'տէմա թահսիլ ի էմվալ գանունը մուճէպլինճէ թահսիլ ու իսթիֆա օլունուր։ Պունլարրըն միւթէրաքիմլերի ուսուլ ը սապզդա տա'իրէսինտէ ճիպայէթ էտիլիր։» Էվգաճ նազարէթինտէն մէճլիստէ պիր ատէմ հազըր պուլունմատըղընտան, պու մատտէնին միւզաքէրէսի թէ'խիր էտիլմիշ տիր։ —Մէքթէպ ի Թըպպիյէտէն մէ'զուն ճէրրահ վէ էճզաճըլար հագդընտա թասֆիյէ գանունընըն թաթպիգինէ տա"իր էվրագ րուզնամէյէ իսխալ էտիլտի։ Օրտուլարտա իրտամէթտէ գուլլանըլաճագ ճէրրահ վէ էճզաճըլար իլէ թիմարճըլար հագդընտաքի լայիհա ի գանունիյէ պա'զը թա'տիլաթլա դապուլ էտիլմիշ տիր։ —Մէճլիսին 49ինճը իճթիմա'ընտա գանուն ը թիճարէթին 8ինճի մատտէսինէ զէյլ օլմագ իւզրէ գալէմէ ալընան մազպաթա վէ օլ պապտէքի մատտէ ի գանունիյէ օգունարագ, միւզաքէրաթընա պաչլանմըշ տըր։ Մաթթէ գանունիյէ. «Թիճարէթ մահքէմէլերինտէ 1 րէ'իս վէ 2 ա'զատան միւրէքքէպ օլան հէյ'էթ ի տա"իմէ իլէ րու"յէթ ի տա'վա օլունուր. Էսասէն րու"յէթ ի տա'վա հալինտէ պիտայէթ մահքէմէսինին տիկէր տա"իրէլերինտէն իլթիհագ էտէն 2 ա'զա իլէ հէյ'էթ իքմալ օլունուր։» Իչպու մատտէ 8ինճի մատտէնին մագամընա գա'իմ օլմագ իւզրէ, եքսէրիյէթլէ վէ 'այնէն գապուլ օլունմըշ տըր։ — Թօգատ պագըր մա'տէնինտէն չըգան ճէվհէրին պագըր լէվհասը հալընա իֆքարը իչիւն պիր սիլինտըր Թէտաւիքքի հագդընտա Թօգատ մէպ'ուսը Սապրի էֆէնտինին Թագրիրի Օրման վէ Մէ'ատին նազարէթինէ հէվալէսի գարարկիր օլմուշ տըր։ —Թէլէկրաֆ իւճրէթլէրինին ղալի օլմասը հասէպիյէ ումուր ը Թիւճճարիյէյի սէքթէտար էթտիյինտէն, մէզքիւր իւճրէթլէրին Թէնզիլինէ տա'իր Փրիչիթնա մէպ'ուսը Հասան պէյին Թագրիրի գուվվէ ի իճրա'իյէյէ կէօնտէրիլմիշ տիր։ — Աղնամ րէսմինին 2 ղուրուչա Թէնզիլի հագդընտաքի Թէքլիֆ րէտտ էտիլմիշ տիր։ — Պա'տէհու մէ'արիֆ էնճիւմէնինին, «Նիհայրի մէքթէպլէրի ի ի'տաատիյէ Թալէպէսինէն մէքթէպլէ ի 'ալիյէ Թալէպէսինէն ֆագր ու զարուրէթլէրի մէճլիս ի իտարէլէրճէ մուսաատագ օլանլար, Թալէպէ ի մէվճուտէնին 0/0 40ընը Թէճավուզ էթմէմէք չարԹըյէ մուգարրէր իւճրէթլէրտէն միւսԹէճնա օլուպ, սա'յ ու զայրէթինտէ գուսուրընտան նաչի Թէրֆի' ի սընֆ էտէմմէյէնլէրին պու միւսա'ատէտէն իսթիֆատէ էտէմմէյէճքլէրինէ» տա"իր մազպաթասը մէվգը' ի միւզաքէրէյէ գոնուլմըշ տըր։ Պու գանուն չուսուրէթլէ գապուլ օլունմըշ տըր. «Մէքթէպլէրի ի ի'տաատիյէ նիհարի Թալէպէսիյէ մէքթէպլէ ի 'ալիյէ Թալէպէսինտէն ֆագր ու զարուրէթի մէճլիս ի իտարէ վէ մէ'արիֆ մէ"մուրլարընճա մուսաատագ օլանլար մուգարրէր իւճրէթլէրտէն միւսԹէճնա տըր։» — Պա'տէհու 'Ալի ՃէՆանի պէյին Թէքլիֆ էթտիյի մատտէ ի 'ատիյէ Թա'տիլ օլունարգտան սոնրա չուչէքլտէ գապուլ օլունմըշ տըր, «իչի չօգ օլան գազա պիտայէթ մահքէմէլերի իքի տա"իրէյէ Թագսիմ էտիլերէք ա'զալարրն 'ատէտի ոնա կէօրէ տէօրտէ իպլազ էտիլիր։» — Մէճլիսին 30ինճի իճթիմա'ընտա 326 վէ 327 սէՆէլերինէ մախսուս օլարագ, ԹէրԹիպ օլունան հարպիյէ ֆէվգէլ'ատէ պիւտճէսիյէլէ Հարպիյէ նազարէթինին Թէզքէրէյէ միւսԹա'ճէլէՆ Թէտգիգ էտիլմէք իւզրէ միւվազէնէ ի մալիյէ էնճիւմէնինէ հէվալէ էտիլմիշ տիր։ — Փիրինճ զըրա'աԹը գանունընընն պա'զը մատտէլերի 'այնէն գապուլ վէ պա'զը մատտէլերի Թա'տիլ իչիւն էնճիւմէնէ հէվալէ էտիլմիշ տիր։ — Պա'տէհու Րումէլիտէ միւնազա'ալը քիլիսէլեր հագդընտա կէչէն սէնէ գուվվէ ի իճրա'իյէ Թարաքընտան Թահզիմ օլունուպ՝ անճագ 3 մատտէսի Թէտգիգ օլունա պիլէն քիլիսէլեր գանունընընն Հիւնճիւ մատտէսինին միւզաքէրէսինէ պաչլանըպ, պու պապտէ պիր չօգ միւնագաչաԹ վուգու' պուլմըշ տըր։ Պու էնճատ Վարդդէս էֆ. Պուլկարլար վէ Րումլար արասընտա պու մէքթէպ վէ քիլիսէ մէս"էլէլերինին պուլունմասը ճա"իզ օլմատըղընա տա"իր պիր իֆհատէտէ պուլունտրգտա, Թօզմիտի էֆ. Րում փաթհասարընա հագարէթ էտիլտիյինի, վէ Վարդդէս էֆ. Նին քէՆտի սէօզիւնիւ կէրի ալմասը լազըմ իտիյինի իտտի'ա էյլէմիշ, վէ պունուն իւզրէրինէ պիր չէտիտ միւնագաչէ վուգու' պուլմըշ տըր, վէ պու վագԹա գատար մէճլիսէտէ եքսէրիյէթ գալմատըղընտան մէճլիսէ նիհայէթ վէրիլմիշ տիր։ — Մէճլիսին 31ինճի իճթիմա'ընտա տախէ եինէ քիլիսէլեր գանունընընն Հիւնճիւ մատտէսինէ տա"իր փէք չօգ միւնագաչաԹ ճէրէյան էթտիքաէն, վէ մէպ'ուսին ի քիրամատն պիր չօգ զէվաթ Թարաքընտան 'արիզ ու 'ամիգ նազարիյաթ վէ միւԹալա'աթ սէրտ էտիլտիքաէն սոնրա, Հիւնճիւ

մատեէ հագգընտա միւզաքէրէնին քիֆայէթինէ էքսէրիյէթլէ գարար վէրիւէրէք մատեէ էնճիւմէնինէ ի՛ատէ էտիլմիշ տիր։ —Պա՛տէհու մէպ՛ուս Լութֆի Ֆիքրի պէյին Նաֆի՛ա նազըրը Հալլաճեան էֆ.տէն իսթիզահաթտա պուլունըլմասընա տա՛իր թագրիրի օգուննուպ պիր չօգ միւնագաչաթա պա՛իս օլմուշ։ ասնարա Թալ՛աթ պէյին Թա՛եէն ի մատեէ սուրէթիյլէ պիր թագրիր վէրիլմէսի եալունտա ի՛թա էթտիյի թագրիր էքսէրիյէթլէ գապուլ օլունմըշ տըր։

Տէվլէթ ի 'Ալիյէ-Պապլոնան. — կէչէն հաֆթա հուտուտա միւսաւէմէլէրինին էօնիւնիւ ալմագ իւզրէ թարաֆէյնատէն թախթիթ ի հուտուտա իչիւն գօմիսիօնար Թա՛եէն էտիլմիշ օլտըղընը պիլտիրմիշ իտիք։ Մէվսուդէն իսթիխպար էտիլտիյինէ կէօրէ, թահարիտ ի հուտուտա իչիւն թարաֆէյնատէն Թա՛եէն օլունան վէ հուտուտընը վագը՛ա զուհուր էտէն նօգթասընա կէօնտէրիլէն գօմիսիօնար ասրասընտա ի՛թիլաֆ միւյէսսէր օլամմըշ օլտըղընտան, Պուլկարիսթան հիւքիւմէթի թէտգիգաթ ը ճէտիտէ իճրասը իչիւն Զնճի պիր գօմիսիօն Թա՛եէն էթմիշ վէ տէվլէթ ի 'Ալիյէտէն իքինճի պիր գօմիսիօն կէնտէրիլէրէք թէտգիգաթա տէվամ էտիլմէսինի թէքլիֆ էյլէմիշ տիր։ Իհթիմալ քի Տէվլէթ ի 'Օսմանիյէ իքինճի պիր գօմիսիօն տախի իրսալ էտէճէք տիր։ Թայդըն Աթինա մուխապիրինին պէյանընճա, Տէվլէթ ի 'Ալիյէ իլէ Պուլկարիսթան ասրասընտա պիր հարպ զուհուր էտէճէք օլուր իսէ, Եունանիսթանընն սէյրմի հալինտէ գալաճաղընը զանն էթմէք պիհուտէ տիր։ Քէզալիք մուխապիր ի միւմաիլէյհին պէյանընճա, Գրալ Ֆէրտինանտ Քէթէրսպուրկա էանա ի 'ազիմէթինտէ Վիէննատան հարէքէթ էթմէզտէն էվվէլ, մուհիմմ պիր զաթ իլէ միւլագաթ էտէր իքէն, թէհամմիւլֆէրտա պիր հալ քէսպ էթմիշ օլան վէ եա Տէվլէթ ի 'Ալիյէ իլէ պիր հարպը, եախօտ Պուլկարիսթանտա պիր իհթիլալը իհթաճ էտէճէյի մուհագագ պուլունան Մաքէտօնիա իչլէրինէ նիհայէթ վէրիլմէք իչիւն Րուսիանընն միւտախէլէսինի թալեպ վէ բէճա էտէճէյինի այրգաան այզդա պէյան էթմիշ տիր։ Պուլկարիսթան տախիլիյէ նազըրը հուտուտա մէա՛ելէսինտէն պանա էտէր իքէն տէմիշ տիր քի, «Հուտուտտա թէչէքքիլ էտէն մուհիմէլիթ գօմիսիօն գապանաթըն նէ 'Օսմանլըլարտա, նէ տէ Պուլկարլարտա օլմատըղընը ի՛թիրաֆ էթմիշ տիր։ Միւսաւէմէնին ևէքտիկէրէ միւսա՛ատէքհար տա՛իրանընլմամագտան իլէրի կէլտիյի անլաշըլմըշ տըր։» Պուլկար հուտուտընտան կէլէն ասն խապէրլէրէ կէօրէ, Պուլկարլար մուհիմմ 'ասքէրի մէվզը՛լէրտէ սիփէրլէր ինչասը իլէ 'ամէլիյաթ ը թահքիմիյէյի քէմալ ը կէրմի իլէ իլէրիլէթմէքտէ տիրլէր։ Հուտուտտա քա՛ին 'ասքէրի Պուլկար զըթ՛ալաբընըն քէֆֆիյէտի մուհիմմաթ ալմըշ տըր։

Մ՝ընէվվի՛ե. Ֆընտըղըտա սահիլ պօյունտա քա՛ին ճէմիլէ Սուլթանտան 5,000 լիրայա իչթիրա վէ միւքէմմէլէն թա՛միր էտիլտիքտէն սոնրա մէպ՛ուսան մէճլիսի իթթիխազ օլունան գօնաղընն րէսմի քիւչատը կէչէն Ճիւմ՛ա էրթէսի կիւնիւ իհթիֆալաթ ը ֆա՛իդա իլէ իճրա էտիլմիշ տիր։ — Լա Թի-րէյէտ օգունմըշ տըր։ Զաթ ը հազրէթ ի Փատիշահի Ֆօրֆուտա Ալմանիա իմփէրաթօրընը սէլամլամագ իւզրէ տոնանմա ի 'Օսմանիյի Եունան տէնիզինէ սէվգ էտէճէքլէր տիր։ Ֆիլօ Պահրիյէ նազըրընըն Թահէ ը գօմանտասընտա պուլունաճաղը կիպի, Խարիճիյէ նազըրը տա ամիրալ կէմիսինէ րաքիպ օլաճագլար տըր։ —Իսթանպօլտա վէ ճիվաընտա Թահէ ը սիլահա ալընան Միւսլիմ վէ զայր ի Միւսլիմ 'ասքէրլէրին իլգ գաֆիլէսի Ճիւմ՛ա էրթէսի ագշամը վէ Զնճի գաֆիլէսի տախի Փազար կիւնիւ ագշամը Էտիրնէյէ կէօնտէրիլմիշլէր տիր։ Պու միւնասէպէթլէ Հարպիյէ նազըրը Մահմուտ Շէվգէթ փաշա պիր նուճգ իրատըլէ տէմիշ տիր քի «Սէվկիւլիւ արգատաշլարըմ, սիզ արգատաշ թա՛պիր էթտիյիմին սէպէպլի չոս տըր. Պիզ հէփիմիզ 'այնի վաթանընն էվլատը պուլունտուղըմըզտան, էլ էլէ վէրէրէք տիւշմէնլէրիմիզէ գարշը հարպ էտէճէյիզ, վաթանըմըզընը Թէրագգը վէ Թէ՛ալիսի իչիւն ասն տէրէճէ չալըշաճաղըզ։ Սիզ Թէրպիյէ, հայաֆ կէօրմիւշ մէթին 'ասքէրլէր օլտըղընըզ իչիւն, չէրա՛իթ ի 'ասքէրիյէյի պիր սէնէտէ, իհթիմալ եէտի այտա էօյրէնիպ նիզամէն իւչ սէնէ տէվամ էտէն խըտմէթ ի 'ասքէրիյէնիզի իթմամ էտէպլիէճէքսինիզ։» —Ատանատաքի իտարէ ի 'էօրֆիյէնին 326 սէնէսի Մարտընտան ի՛թիպարէն իլղասը խուսուսընա իրատէ ի սէնիյէ սաատը օլմուշ տըր։ —Րիվայէթէ կէօրէ, պա՛զը պէյանաթ ը սուֆֆէրվէրանէտէ պուլունմագ իւզրէ չէհրիմիզէ կէլմիշ օլան Սըրպիսթան խարիճիյէ նազըրը Մ. Միլօվանօվիչ Զարչէնպահ կիւնիւ չէհրիմիզտէն միւֆարագաթ էթմիշ տիր։ —Ճիտտէտէ վէպա զուհուր էտիպ պիր թագըմ քիմսէյէր անա թուրթուլարագ թէլէֆ օլմուշտար 'տըր։ —Ամէրիգա սէֆիրի Մր. Սթրաուս Մ. Ամէրիգանըն սաապզ րշ'իս ի հիւքիւմէթի Մր. ո'օզվէլթի գարշըլամագ իւզրէ մա՛ա՛իլէ Իսքէնտէրիյէյէ 'ազիմէթ էթմիշ տիր։ —Տօլմա Պաղչէ սէրայ ը Հիւմայունընտա հէյ՛էթ ի վիքէլա իլէ չէհրիմիզտէ մուգիմ սիւֆէյրա ի էճնէպիյէտէն պա՛զըլարընա, էզճիւմէ Ինկիլիթէրրա, Ալմանիա, Իթալիա, Ամէրիգա, Սըրպիսթան, Րումանիա, Եունանիսթան, Իավէճ սէֆիրլէրինէ պիր զիյաֆէթ ի Սէնիյէ չէքիլմիշ տիր։ —Հավալարընն ֆէվգէլ՛ատէ պօղուզ օլմասընա բաղմէն Մայալագ ճիվարընտա

թօփ թիւֆէնք էնտախթ թա՛լիմի իճրա էթմէքտէ օլան թօփճը չակիրտանընը թէչվիդ էթմէք իւզրէ Զաթ ը Շահանէ մէզքիւբ թա՛լիմէրտէ հազըր պուլունմըշ տըր։ Զաթ ը Շահանէ թա՛լիմկեահա 'ազիմէթ իչիւն 10 տագիգա գատար չամուրլար իչինտէ եւրիւտիւքտէն սօնրա թէհիյէ էտիլէն չատըրա տախիլ օլմուշ տըր։ Միւհէնտիսխանէ միւտիրի Զաթ ը Շահանէյէ խիթապէն «Զաթ ը Շահանէլէրինին պէօյլէ չամուրլը պիր հավատա զահմէթէ կիրիֆթար օլմալարընտան տօլայը մահճուպ ըզ,» տէմէսի իւզէրինէ, Զաթ ը Շահանէ «Ասքէր էվլատլարըմ պու մէչագգաթը կէճէ կիւնտիւզ չէքիյօրլար. պէն պու գատար չամուրտա եւրիւմիւշ իմ չօ՛ղ մը։ Զիյանը եօգ, հավրուլարըմըն մէհարէթինի կէօրմէք վէ մահզուզ օլմագ իսթէրիմ,» տէյիւ ճէվապ վէրմիշ տիր։

Ին֊ճ. էկ. Տօգ. Պարնըմ, Վեր. Ա. Շմաւոնեան վէ Պատ. Վ. Հովիւեան կէչէն հաֆթա Պիւէճիք դուրպինտէքի կէօղ Տաղ գարիյէսինի զիյարէթ էյլէմիշլեր տիր։ Օրտա պուլունտուգլարը միւտաէթէտ մէզքիւբ գարիյէտ պուլունան իքի ինճիւի քիւիսէլեր (պիրի չակիրտան ֆըրգասընա՛՛իտ) պիրիպիրլերի իլէ պիրլէչէրէք պիր քիւիսէ թէչքիւ էյլէմիշլեր, վէ միւամիլէյէհիւմ պու պատտա քէնտիլերէ մու՛ավէնէթ էյլէմիշ տիրլեր։ Կիրակի կիւնինտէ կէրէք Տօգ. Պարնըմ վէ կէրէք Վեր. Շըմաւոնեան էրմ. քիւիսէսինտէ վա՛զ վէրմէյէ տա՛վէթ էտիլմիշլեր տիր։ — Պատ. Եղիա Եարթըմճանըն քիրիմէսի վէ Զագմագտա Կարապետ էֆ. Կիւլեանըն զէվճէսի օլան Փառանցեմ հանըմ պու հազընլարտա 27 սթինիւնտէ վէֆաթ էթմիշ տիր։ Մէրգումէ տինտար վէ ֆա՛իտէլի հայաթը իլէ քէնտինի պիւէնլերէ սէվկիւլիւ օլմուշ տըր։

Էրմ. ճէմ. Ս. Փաթրիգ Հարպիյէ նազըրը Մահմուտ Շէվքէթի փաշայը զիյարէթ էտիպ, աթիտէքի մէա՛էլէլերին թէսվիյէսինէ տա՛իր միւշարիւէյհին մու՛ավէնէթինի թալեպ էյլէմիշ տիր. Էզճիւմլէ հափիգաթի ը հալտէ 27-30 սինինտէ օլան պա՛զը էրմէնիլեր թէզքէրէ ի 'Օսմանիյէլերինտէ սինինլերի սէհվէն քիւչիւք իչարէթ էտիլմիշ օլտուղընտան 'ասքեր ալընմըշլար տըր, պու թարիխլերին թասհիհ էտիլմէսի, քէզալիք մու՛նի մէա՛էլէսինճէ պա՛զը ուչդուննուզ հալլերին թէսվիյէսի։ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա պու թէքլիֆլէրտէն պիրինճիսինին թալեպ էթտիյի թասհիհաթ իչիւն պիր այ գատար միւսա՛ատէ էտէճէյինի վա՛տ էյլէմիշ տիր։ — Մէճլիս ի մէա՛ուսան բէ՛իսի Ահմէտ Բիզա պէյ Ս. Փաթրիգի զիյարէթ էյլէմիշ, վէ միւշարիւէյհի քէնտի մագամընա 'ավաէթինտէն տօլայը թէպրիք էյլէմիշ տիր։ —Փոխանորդ Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեան Թէքֆուրտաղը Առաջնորդըզընա թա՛ներն օլունմըշ տըր։ —Թիւրք զազէթալարտան պիրինին վէրտիյի խապէրէ կէօրէ, Շուրա ի Տէվլէթ. զայր ի Միւալիմ էհալիսին նաֆագա տա՛վալարընըն մահքէմէ ի չէր'իյէլէրտէ կէօրիւլմէսինէ գարար վէրմիշ օլուպ, պու գարար Վիւքէյա մէճլիսինճէ տէ թասվիպ էտիլմիշ վէ եագընտա 'արզա թագտիմ էտիլէճէք տիր։ —Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Զիլինկիրեան Եպիսկոպոս թախսիս օլունմըշ տըր։ —Փարիսաէ մուզիմ Տիգրան Խան Քէլէկեան պու քէրրէ Մըսըրտաքի էրմ. Խայրխահ ճէմ'իյէթինէ 1,000 լիրա ի'անէ էյլէմիշ տիր։ — Թրապզոն Առաջնորդը Տ. Էմմանուէլ Ծ. Վ. Պալեան սիլք ի բուհանիտէն քէֆ ի եէտա էտէճէյինի Փաթրիգխանէյէ պիւտիրմիշ տիր։ —Կիւլիկիա Էյթամխանէլերինտէքի Էյթամըն 'ատէտի աթի իւզ զիքր միգտարտա օլտըղը պիւտիրիւիյօր, Մէրսինտէ 130 օղլան 46 գըզ, Ատանատա 55 օղլան 41 գըզ, Հաճընտա 180 օղլան 150 գըզ, Մար'աչտա 68 օղլան 61 գըզ, 'Այնթափտա 96 օղլան 50 գըզ, Տէօրթ Եօլ 104 օղլան 46 գըզ, Հասան Պէյլիտէ 197 օղլան 145 գըզ, ճէմ'ան 830 օղլան 539 գըզ. — Ազգանուէր Հայուհեաց Ընկերուհիւնըն վէրտիյի պալօտան թագրիպէն 1,500 լիրա հասըլաթ օլմուշ տըր։ Պալօ Զաթ ը Շահանէյինին հիմայէլերի Թահթընտա վէրիլմիշ օլուպ, վիւքէյա վէ սիւֆէրատան նիչէլեր հազըր պուլունմըշ տըրլար։ —Պաղչէճիքտէքի ազգային մէքթէպտէ Դաշնակցութիւն ֆըրգասընա 'ա՛իտ պիր մու'ալիմին մէքթէպտէյն իսրաճ էտիլմէսի իւզէրինէ մէքթէպտէ էվլէյի գարըշըպէրդ զուհուր էթմիշ տիր։

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

—·—

Ամէրիէ. Նիւ Եօրգտան Մարտ 4 թարիխիյլէ պիւտիրիլտիյինէ կէօրէ, միլիարտէր Մր. Րօքֆէլըը 1,200 միլեոն մարգըզ, եա՛նի թագրիպէն 70 միլեոն լիրա պիր սէրմայէյի ինսանիյէթ նամընա վագֆ ու թէպերրիւ' էթմէք իւզրէ տիր։ Սէրմայէ ի մէզպուրըն 80 միլեոն մարգտան 'իպարէթ օլան ֆա՛իզ ի սէնէվիսի պիւա ֆարգ ը ճինս ու մէղնէպ ուսմուր ը ինսանիյէթփէրվէրանէ ուղրունտա սարֆ էտիլէճէք տիր։ —Ֆիլատէլֆիատա կրէվճիլերտէն 3,000 քիչի էլէքթրիդ թրամվէյի իսթասիօնընը իսրագ էյլէմիշլեր տիր։ —Այտահօ էյալէթինտէ Ուաշինկթոն նամ մահալտէ 25 'ա՛իլէ (քի թագրիպէն 75 քիչիտէն միւրէքքէպ իսի) տաղտան տիւչէն պիր գարչըղը ալթընտա գալտըգլարը կիպի, Գըլի նամ մահալտէ տախի արազի սուգունէթ էթմիշ վէ հէր իքի մահալտէ թէլէֆ օլանլարընն մըգտարը 50էն 60 նէֆէր գատար թախմին էտիլմէքտէ պուլունմըշ տըր։ Էվէրէթ նամ մահալտէ տախի գարչըղը սուգունէթընտան 60 քիչի թէլէֆ օլմուշ տըր։

Ավսթրիա Բոսնիա մուգարէնէթին. — Պու արալըգ պու մուգարէնէթտէն պահս էտէր իքէն Ավսթրիա վէ Ալման զավէթալարը փէք չէտիտ լիսան գուլլանմազտա, վէ հաթթա Բուսիանըն հարէքէթինտէն տօլայը եա'նի Բուսիանըն Պալգանլարտա թա'զիպ էթտիյի մէսէլէյին Տէվլէթի ի 'Օսմանիյէյ գարչը օլտըղընը զանն էթմէսինտէն տօլայը Ինկիլիզբա տիւչար ը էնտիչէ օլմուշ, վէ պունըն իչիւն 'Օսմանլը մուհիպպի օլտըգլարը աչիքտար օլան Ավսթրիա վէ Ալմանիա հիւքիւմէթլէրիյլէ միւնասէպէթա կիրիչմիշ իմիշ։ Նայէ Ֆրէնչ Փրէսէ սէրլէվհամըզա տա'իր օլան պիր պաշ մէգալէսինտէ տէյօր քի «Իզվօլսքի մուգարէնէթին հուսուլընը արզու էտիյօր. Ֆագաթ Էվրօփա զիմամը իտարէսինին քէնտի էլինտէ օլմասը չարթըյլէ, Բուսիա Խարիճիյէ նազըրը՝ Ավսթրիա հիւքիւմէթինին արգասընտա ածիօրօզ կէօմլէյի օլտըղը հալտէ, գարըն իւզէրինտէ Բուսիայա պիւթիւն գապահաթլարընը ի'թիրաճ, վէ պունտան պէօյլէ Փէթէրսպուրկտա խօչա կիթմէյէն պիր փօլիթիգա թա'զիպ էթմէյէճէյինէ եէմին էթմէքտէ օլտըղը զաննընտա պուլունույօր։ Ավսթրիա-Բուսիա մուգարէնէթինին Բուսիայա Գըրըմ մուհարէպէսինտէ էլտէ էտէմէտիյի չէյի, եա'նի Պալգանտա հագդ ը նուճուզը, վէ Ավսթրիա փօլիթիգասընը էլինէ ալմասընը պախչ էթմէսի Իզվօլսքի Թարաճընտան արզու էտիլիյօր, Ֆագաթ պու օլմազ։ Պալգան հիւքիւմէթլէրինին իսթիդլալընը Ավսթրիանըն եալընըզ միւտաճա'ա էթմէյիպ, հաթթա հիմայէ էյլէտիյինի պիլմէյէն քիմսէ եօզ տըր։ Պուլկարիսթան հիւքիւմէթի Ավսթրիանըն մազհար ը հիմայէսի օլմասա իտի, պու կիւնքի հալընա կէլէմէզ իտի։ Ֆագաթ Բուսիա զիմամը իտարէյի էլինտէն գաչընա պիլէճէյինի ունութմամալը տըր։» Օսմանտան կէլէն պիր թէլէկրաճնամէյէ կէօրէ, Ավսթրիա իլէ Բուսիա արասընտա մուգարէնէթ հուսուլը մագսէտիյլէ ճէրէյան էտէն միւզաքէրաթ միւնգաթի' օլմուշ տըր։ Փարիստէն 8 Մարտ թարիխիյլէ պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ իսէ, Ավսթրիա իլէ Բուսիա արասընտա ճէրէյան էտէն միւզաքէրաթէն պիր վէճհլէ լինզըթա'ա օզրամա տըղընը, միւզաքէրաթ ը վագը'անըն չիմտիյէ գատար պիր նէթիճէյէ իդթիրան էթմէտիյի սահիհ իսէ տէ, նէթիճէ ի հալըն գարիպ իւլ հուսուլ օլտըղընը, վէ Ավսթրիա Խարիճիյէ նազըրընըն պու ի'թիլաֆ մա'ալընը նօթա իլէ տէվլէթլէրէ թէպլիղ ու իխպարտան իսթինքահաֆ էթտիյինի եազըյօր։ Ինկիլիթէրրատա Ավսթրիա-Բուսիա մուգարէնէթի քէմալ ը մէրհումէ թա'զիպ էտիլմէքտէ տիր։

Իրան մալիյէսէ վէ պէյոպյոնը. Թէհրանտան Մարտ 4 թարիխիյլէ պիլտիրիլիյօր. «Գապինէ իլէ մէճ'ուսան մէճլիսի արասընտա հէնուզ ի'թիլաֆ հասըլ օլմամըշ տըր։ Էն պէօյիւք իխթիլաֆ նօգթալարը Իրան միլլիինտէ Բուս 'ասքէրինին էլան մէվճուտիյէթի իլէ իսթիգրազ մէճ'ելէսի տիր։ Թէհրանտան Մարտ 8 թարիխիլ պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Մէճլիս ի Նուզզար Ինկիլիզ վէ Բուս իսթիհրազընը բէտտ էտէրէք, տախիլի պիր իսթիգրազ 'ադընա գարար վէրմիշ տիր։ — Թայմզ Իրան ահվալընտան պահս էտէր իքէն տէյօր քի. «Պու կիւն Իրանտա պուհրան ը նուզզար սըգընթըլարը պէլքի տէ մէսէրրէթլէրի վար տըր։ Զիւնքի պու պուհրան տէվլէթին ուճուր ը մալիյէսինտէն նայի զուհուր էթտիյի իչիւն Էվրօփատաքի փարլամէնթօ մուճամէլաթընա միւշապիհ տիր։ Պինա'էն'ալէյհ մէմլէքէթի հալ ը թապի'իտէ 'ատտ օլունապիլիր քի, պու տա պիր սըոընթը տէյիլ, պէլքի մէսէրրէթպախչ պիր հալ տըր։ Պու կիւն Իրանըն թարիդ ի իսլահաթ վէ իճրա'աթտա խաթ վէ էնտազ օլապիլմէսի իչիւն եէկսկանէ թէտպիր ի 'ամէլի փարա պուլմազ տըր։ Փարա օլմատըգճա իսլահաթ օլմազ։ Ինկիլիզ վէ Բուս հիւքիւմէթլէրի փարայը անճաղ տէրմիյան էթտիքլէրի չէրա'իթ տա'իրէսինտէ իգրազ էտէպիլիրլէր։ Իրանիլէր նէ գատար վաճանփէրվէր օլուրլարսա օլսունլար, Իրանտա հիւքիւմէթ գացալարը պօչ օլունճա, հուսուլ ը էմէլ միւմքին օլամազ։ Իսթիդրազընը չէրա'իթինէ միւ'թէրիզ օլան հէվէսքար մալիյուն էհալիսէն ֆազլա բուսում թօփլամազա կէօզ տիքիյօրլար իսէ տէ, էյի պիլմէյի տիր քի միրի թէքլիֆլէրինի թօփլամագ իչիւն տախի էվվէլ էմրտէ նագտ ը մէվճուտէ իհթիյաճ տէրքէտար տըր։ Իչթէ պունըն իչիւն տիր քի էլի պօչ օլարագ իճա ի վազիֆէտէքի իհթիճանըզլըղընը պիլճի'իլ կէօրիւպ հիսս էտէն Իրանըն նուզզար ը մէա'ուլէսի իսթի'ֆատան պազգա չարէ կէօրմէյօրլար։»

Եունանիսթան. Մէճ'ուսան մէճլիսի 'ադատ ը իճթիմա' էթմիշ վէ իչլէր հալ ը թապի'լէրինէ բիճ'աթ էթմիշ տիր։ Մարտ 7ոէ Աթինատան պիլտիրիլիյօր. «Մալիյէ նազըրը մէճ'ուսան մէճլիսինէ կէնի իսթիգրազ լայհասը թէվտի' էթմիշ տիր։ Լայհա ի մէզքուրէ ուճուր ը նաճի'ա վէ չմէնտճէրլէրէ սարճ էտիլմէք վէ 1909 սէնէսինէ գատար օլան սէնէլէր պիւտճէ աչըղընըն գափատըլմասընա մէտար օլմագ իւզրէ 0/0 4 ճա'իզէ 150 միլիօն ֆրանգ իչիւն հիւքիւմէթէ մէ"զունիյէթ վէրիլմէսի թալէպինէ հավի տիր։

ՉԷՔԻՐԿԵԼԷՐԻՆ ԻԹԼԱՓԸ

1.

Չէքիրկելերի պաչըճա իքի զըսմա թադսիմ էտէպիլիրիզ։ Մուգիմ չէքիրկելեր վէ մուզիրր չէքիրկելեր։ Մուգիմ չէքիրկելեր էքլ էլ լուհումմ (էթ եէյէն) տիրլեր, մուզիրր չէքիրկելեր իսէ էքլ էլ հուպուպ (օթ եէյէն) տիրլեր։ Ասըլ մէվզու՛ը պահսըմզը օլան չէքիրկելեր էքլ էլ հուպուպ նէվ՛ի տիր։ Պու նէվ՛ելեր պուլունտըգլարը մահալլէն հասըլմըշը թէքմիլէն խարապ էթմէքլէ գահթ ու զալայա սէպէպիյէթ վէրիրլեր։ Մէմլէքէթիմիզտէ էն զիյատէ խասարաթ իճրա էտէն իչթէ պու սէյհար չէքիրկելերին Իթալիա նէվ՛ի տիր։ Մէզքիւր սէյհար չէքիրկելեր նէվ՛ելերինէ կէօրէ սէնէվի 40տան 300է գատար հուսմուրթա հասըլ էտէրլեր։ Մըսդապլարը վասիթասը իւէ իչլէնմէմիչ սէրթ արազիյի տէլիպ, հուսմուրթալարը չըզըն չէքլինտէ, իքի իւչ սանթիմէթրօ տէրինլիյինտէ ալճն էտէրլեր։ Հուսմուրթալամա զէմանլարը Թէմմուզ այընըն նիհայէթլերինէ թէսատիւֆ էթմէքտէ տիր։ Տիչի չէքիրկելեր հուսմուրթալարընը զարս էթտիքտէն սօնրա հիւզ մէթրօտան զիյատէ ուզագլաչմատան թէլէֆ օլուրլար։ Չէքիրկ լաչելերինին պուլունտըգը եէրէ հագըն հուսմուրթալարըն զարս օլունտըգը մահալլէն պուլունմասը չարիթ ը մալթագ տըր։ Պիր տէ հուսմուրթալարըն իւզէրինտէ պուլունան թօփրագ պիր փարչա գապարմըշ օլուր։ Պունուն իչինն չէքիրկ թօխումունը տէվչիրմէք իսթէյհնելեր հուսմուրթալարըն մահալլընը սուհուլէթլէ թա՛եին էտէպիլիրլեր։

Պու հուսմուրթալար 8–9 այ թօփրագ տէրունինտէ մահֆուզ գալտըգտան սօնրա Նիսան այընտա այընարագ չէքիրկելեր սիւրքէ հալընտա թօփրագընն սաթընա չըգարլար։ Պու սիւրքելեր իւք տէվրելերինտէ գանատսըզ վէ զայէթ թագաթսըզ օլտըգլարը իչինն սիւրիւնէրէք թէպտիլ ի մէքհան էտէրլեր։ Անճագ իւչ այ զարիքընտա պիր հալընը քէսգ էտէրլեր։ Պու միւտաէթ զարիքընտա տէօրթ պէչ ույդու կէչիրիր վէ հեր պիր ույդուտան սօնրա թէքէմմիւլէ տօղրու պիր խաթվէ աթմըշ օլուր։ Պու գանատսըզ տէվրելերինտէ իսթիգամէթլերինի թէպտիլ էթմէքսիզին իլէրիյէ տօղրու հարէքէթ էտէրլեր։ Իչթէ պու զէման էօնլերինէ կէլէն մէզրու՛աթը էքլ ու խարապ էտէրլեր, վէ էն զիյատէ կիւնիւն սէրին զէմանընտա իճրա ի թահրիպաթ էտէրլեր։ Գանատլանտըգտան սօնրա օրտուլար թէչքիլ էտէրէք հավատա սա՛աթլարճա եօլճուլուգ էտէրլեր։ Եօլճըլըգ խիթմընտա էնտիքլերի մահալլարընն մէզրու՛աթընը թէքմիլէն խարապ էտէրլեր։

Մէմլէքէթիմիզտէ միւսէյպիպ ի գահթ ու զալա օլան պու մուզիրր հաչէրէնին իթլաֆը չարէլերինէ թէվէսսիւլ էթմէք զայէթլէ մուհիմմ պիր մէսէ՛էլէ տիր։ Պու խուսուստա նէ գատար զահմէթ վէ մէսարիֆէ գաթլանսագ սէզա տըր։

Չէքիրկելերին իթլաֆը պապընտա գապիլ ի թահպիգ պա՛զը ուսուլսար վար տըր։

1. Սերճ վէ էրեն եէրինէն հասպռապընըն պէր՛է. Զրա՛աթ թէրագզը էթտիքճէ չէքիրկելեր քէնտիլերի իչինն տահա զիյատէ զրտա պուլաճագլարընտան չայէտ պու մուզիրր հաչէրէ գօնթրօլ թահթընտա պուլունտըրրըլմայաճագ օլուր իսէ՝ փէք չօգ խասարաթ իճրա էտէճէքլերի պէտիհի տիր։ Չէքիրկելերին չօգ պուլունտըգլարը մահալլէրտէ նիսպէթէն էվրագ վէ սագլարը սէրթ վէ եախօտ էրքէն եա՛նի չէքիրկելերին իճրա ի խասարաթ էթմէյէ պաչլամասընտան էվվէլ քէմալա էրէն նէվ՛ հուպուպընըն զրա՛աթը իճրա էտիլմէլի տիր։ Պու խուսուսը Ուրֆա սանճաղընտա պուլունան չիֆթճիլեր զըսմէն թագտիր էթմիչ օլտուգլարընտան Գանդեհէր թա՛պիր էթտիքլերի զայէթլէ սէրթ պիր նէվ՛ պուղտայ զրա՛աթընա տահա զիյատէ էհէմմիյէթ վէրմէքտէ տիրլեր։ Պիր տէ զըշ մէզրու՛աթը եաղ մէզրու՛աթընտան էվվէլ քէմալա էրտիյի իչինն գըշ մէզրու՛աթընա տահա զիյատէ էհէմմիյէթ վէրմէքտէ տիրլեր։

2. Իչլէնմէմիչ արազիյի էզլէճէ։ Եօղարըտա զիքր օլունտըղը վճճիլ չէքիրկելեր հուսմուրթալարընը իչլէնմէմիչ սէրթ վէ աղ բուխթուպէթլի արազիյէ զարս էտէրլեր։ Պու կիպի սէրթ թօփրագլարտա զարսիյաթ իճրա օլունմատըղը թագտիրտէ հուսմուրթալար հավա, բուխթուպէթ վէ պիւբուտէթին թէ՛սիրիյլէ պօզուլուպ մահվ օլմագտա տըր։ Պունըն իչինն չէքիրկելերին հիւճումինէ հէտէֆ օլան մահալլարտա միւֆթին մէրթէպէ իչլէնմէմիչ արազի պրագմամալը տըր։ Իչթէ Հալէպ վիլայէթինտէ չէքիրկելերին պու տէրէճէ խասարաթ իճրա էյլէմելերինին պայըճա սէպէպինի պուրատտա արամալը տըր։ Ուրֆա սանճաղընտան ի՛թթիպարէն Պաղտատտա գատար թէվէսսիւ՛ էտէն Պէյն իւն Նէհրէյն արազիսինին զըսմը քիւլիսի իչլէնմէմիչ խալի մահալլար օլտրղընտան չէքիրկելերին թէքէսսիւրիւ իչինն փէք կիւղել պիր զէմին թէչքիլ էթմէքտէ տիր։ Հագիգաթէն տէ իչթէ պու հավալիտէն զուհուր էտէն չէքիրկելեր տիր քի սէնէլէրտէն պէրու Հալէպ վիլայէթինտէ թահրիպաթ ը՛աղիմէ իճրա էթմէքտէ տիրլեր։ Պու սէպէպտէն տիր քի չէքիրկէ հուսմուրթալարընըն զարս օլունտուգլարը արազի, պիլ խասա չէթ վէ հօլ քէնարլարը վէ սէյէրին չուգուրլարը, սօն պահար վէ գրչ զէմանլարընտա գարա սապան (ևէրի սապանյար) իւէ կիւղէլճէ սիւրիւլմէլի տիր։ Պու հաֆրիյաթ նէթիճէսի օլարագ հուսմուրթալար աչըգտա գալըպ մահվ օլուր։ Հաֆ-

րիյաթըն չօգ տէրին օլմասը իճապ էթմէզ։ Պէչ ալթը սանթիմ քեաֆի տիր։

3. Գ֊ՆԱԽ. Չէքիրկէլէր նէյէն ևիւզիւ միւթէճավըզ գուշ էնվա՛ը վար տըր։ Պու գուշլար նէվ֊լէրինէ կէօրէ ազ ևա չօգ չէքիրկէլէրին իթլաֆընա խատիմ տիրլէր։ Պունլար միյանընտա էն զիյատ հա՛իզ ի էհէմմիյէթ օլան «ըզըծէք գուշու տըր։ Պունլար չէքիրկէլէր կիպի սէյէար օլտուգլարը իչիւն տա՛իմա չէքիրկէլէրի թա՛գիպ վէ 'ատէթա անլէրէ գարշը մէվգի՛ի հարպտա պուլունըյօրլար իմիչ կիպի միլիօնլարճասընը պիր անատ իթլաֆ էտէրլէր։ Պու գուշլարըն չէքիրկէլէրի իթլաֆ էթմէլէրինին թարզը ատէմի 'ատէթա հայրէթատ պրազըր։ Պիր գաչ տէֆ՛ա պու սըղըրճըգ գուշլարը սայէսինատ թէքմիլ պիր հավալինին մէզրու՛աթը հաչէրէ ի մէլ՛ունէնին թէ՛արրիւզիւնատն գուրթուլմասընը րէյ իւլ 'այն կէօրմիւշիզ տիր։

4. Հաչէրաչ. Խարչէֆի իւլ ճէնահ (թըմպէթըմ լէէըՆուրը) թա՛պիր օլունան հայէրաթ չէքիրկէլէրին գանատարընըն ալթ գըսմընա թէ՛այհիւշ մագաէտի իւլ թօփլանըրլար։ Զօգ տէֆ՛ա գանատարընը գօփարրըլար, վէ պէօյլէճէ չէքիրկէլէրին իթլաֆընտա պիր վազիֆէ ի մուհիմմէ իֆա էթմիչ օլուրլար։

5. Մինե+լէր. Չէքիրկէլէրէ իճրա ի խասարաթ էտէն պիր գաչ նէվ՛ սինէքլէր վար տրր, րաքին պունլարտան պայրճասը Սարգօֆակա ձօրճխանա թա՛պիր օլունան սինէք տիր։ Պու սինէք մուդաբէնէթինատն սոնրա ուճագ ուզուն վէ ֆիլ տիշի կիպի պէչազ ևումաթայարընը չէքիրկէլէրին վիճաուարընա վազ՛ էտէր։ Մու՞ախտարէն պունլարտան չզան զուրթլար էվվէլա չէքիրկէլէրին վիճաուտընա տախիլ օլուրլար վէ թէքճամիլ էթահքճէ վիճաուտը եէյէրէք թէզատաի էտէրլէր։ Նիհայէթ չէքիրկէլէրի թէքմիլէն թէլէճ էտէրլէր։ Սօնրա պուրատան չզրզպ թօփրադա կիրէրլէր վէ պօչ պիր զօզա տէրուննատ իսթիհալէլէրինի կէչիրիպ, երթէսի աչնէ սինէք հալընտա նինէ զուհուր էտէրլէր։

6. Թա֊ֆեյէյֆ ը Նէպընէյէ. Չէքիրկէլէրին վիճաուընտա թէզատաի էտէն պիր գաչ նէվ՛ թուճեյլի նէպաթ վար տըր։ Պինլէրճէ չէքիրկէլէր պունլարտան միւթ՛էսսիրէն թէլէճ օլտուգլարը միւսապէթ պիր վազը՛ա տըր։ Պու միքրօսգօպի թուճեյլիյաթատան խասարալանմըշ օլան չէքիրկէլէր սիւրիւնէրէք նէպաթ սավլարընտան եօգարը սըյրըլըշ չըգարլար վէ օրատա թէլէճ օլուրլար։ Պունլարըն լաչէլէրի տա՛իմա սագլարըն իւզէրինատ եախօտ թէվէսինատ սալգըմ հալընտա պուլունուր։ Իչթէ պու խուսուս իւլ տիկէր խասարալգատան թէճրիգ օլունուր։ Պունլարատան էն մա՛րուճը Սփօրօթրիքում տէնիլէն նէվ՛լէրի տիր քի՛ խասարաթ ը 'ազիմէյէ պատի օլմագտա տըրլար։ Շու սօն զէմանլարտա չէքիրկէլէրին իթլաֆը խուսուսընտա էն զիյատ էհէմմիյէթ քէսպ էտէն իչթէ պու նէվ՛լէրտէն պիրի տիր։

7. Գըպըրը եախօտ չըրչաֆ ասասուլը. Չէքիրկէլէրին տահա զա՛իֆ վէ ուճագ օլտուգլարը զէման, հա՛նի սիւրճէ հալընտա գանատարը օլտրգլարընտա խաթթ ը հարէքէթլէրինի ասլա թէպտիլ էթմէզլէր, վէ թէճատիւճ էթտիքլէրի մանի՛է էհէմմիյէթ վէրմէզլէր։ Պունտա իլք հափաճաղըմըզ չէյ պու զա՛իֆ չէքիրկէլէրին խաթթ ը հարէքէթլէրինի թա՛նին էթմէք տիր։ Պու խաթթա 'ամուտէն վէ չէքիրկէլէրին էօն թարաճընտա, մըզտարարընա միւթէննաըպ ուզուն խանտէքլէր հաճր էտիլիր։ Պու խանտէքլէրին քէնարընա 80 սանթիմէթրօ կիւքէթիյինատ դագըգլար վասրճատր իւէ չարչաֆլար կէրիլիր վէ եօգարը չըգմագ իսթէյէն չէքիրկէճիլէրին գայըպ չուգուրա եախօտ խանտէյէ տիւ չմէլէրի իչիւն չարչաֆլարըն իւսթ գըսմընա 50 սանթիմ էնինատ պալ մուտը թրլա էտիլիր։ Պունըն իւզէրինէ տաղաճ տալլարը իւէ չէքիրկէլէր խանտէյէ տօղրու իճապր էտէրլէր։ Խանտէքլէր պու մուգիրր հալէրէյլր իւէ տօլտուգու կիպի, իւզէրէրինի կիւզէճճ թօփրադ իւէ էօրթիւպ թէվէլէ՛էլի տիր։ Ին էյիսի իւզէրլէրինէ սէօնմէմիշ քիրէճ աթարզատան սօնրա իւզէրինէ սու տէօքմէք տիր։

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԻՐԻՃԷ

Հինտխթանտա մէքեաթիպ ե 'ալիյէ վէ տին (Յ. Գ. Գ.) 251
Ամերիզա վէ միսիօներլէր (Հ. Մ. Ա.) 253
Ըլմանիանըն պիր տեվլէթ ի թիւճճարիյէ օլմասը 254
Իլք 'ասքէրլէրիմիզ 255
Տօգ. Բիզա թեվֆիգ պէյ 255
Ի՛լան էտէն խրիսթիյանլար 256
Ին ակվիւլիւ մագամը 256
Դաֆնըլ պիլտի 257
Միւլի սէրվէթին էն պէօյիւք մէնպա՛ը Մ. Մինոսեան 257
Ալիկիա մէքթէպլէրինին փրօգրամը Համբաչյան Պէրպէրեան 259
Ցաղ կէչիտտէն նա՛օրլ գուրթուլուտւմ (Տէվէն Եէրսս Թօֆալեան) 260
'Ա.նթ ապտա տճրգ 262
Շու՛ունաթ ը սիյասիյէ 263
Չէքիրկէլէրին իթլաֆը 267

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ
ՏԻՆՁԱՆՁԻԼԱՐ ՆՕԳՈՒՅՈՒ